

Domoljub

v Ljubljani, 13. septembra 1939

Leto 52 • Štev. 37

Odpri so se šolska vrata

Več ko dva meseca samevajoča šolska poslopja na deželi in po mestih so spet oživila. Slovenska mladina od ljudske do visoke šole, v kateri raste bodočnost naroda in kateri bo naloženo, da vse narodne svetinje sprejme in jih ohranja ter množi, ta mladina bo spet zaupana poklicnim vzgojiteljem, da v šolskih sobah iz nje klešejo prave ljudi za življenje. Velik in odgovoren je ta poklic; posebno poklic ljudskošolskega učitelja, ki polaga temelje za bodoči značaj slehernega slovenskega otroka; zato bo prav, če se danes pomudimo pri vprašanju naših bodočih učiteljev: *odpri so se namreč tudi vrata — učiteljski doma v Ljubljani.*

V nedeljo 10. septembra je bil z vso slovesnostjo blagoslovljen v Marijanišču v Ljubljani novi dom za dijake s kmetov, ki se bodo na učiteljsku pripravljali za svoj poklic. Sam prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman je blagoslovil lepo stavbo in tako posebej poudaril važnost tega doma. Komaj je minilo poldrugo leto, kar je meseca februarja 1938 na občnem zboru Kmečke zveze v Celju, predsednik Mladinske kmečke zveze g. Puš, po izčrpnih razpravi stavil predlog, ki je bil soglasno sprejet, naj se v Ljubljani in v Mariboru postavi zavod za kmečke fante, ki jih bo treba nabrati iz kmečkih hiš za bodoče učitelje. Danes ta dom v Ljubljani že stoji. Ze prej delujoča zadruga »Slomškov dom« se je na pobudo Kmečke zveze preosnovala in izpopolnila ter takoj prišla za delo. Ker je vodstvo Marijanišča izjavilo, da bi se mogel dom za učiteljske postaviti na marijaniškem vrtu in bi ga vodila uprava Marijanišča, je bilo delo zadruge zelo olajšano. Priskočila je na pomoč banovina, pomagale so in še bodo naše občine po svojih močeh, prav tako članstvo Kmečke zveze — pa se je že štiri-deset let stara želja uresničila.

V Ljubljani torej imamo, hvala Bogu, dom za učiteljske, kjer je že našlo varno zavetje trideset dijakov, v veliki večini kmečkih sinov; za približno še toliko pa bo prostora, ko bo ves dom urejen. Kako velikega pomena je ta ustanova za našo bodočnost, posebno pa še za bodočnost našega kmeta! Samo na kratko premislimo!

Ze dolgo se čuti na deželi nekakšna oddaljenost med kmečkim ljudstvom in učiteljskim. So seveda tudi hvalevredne izjeme, ki so pa zares izjeme. Odkod ta prepada?

Z učiteljske so leto za letom prihajali učitelji in učiteljice, ki so rasli v meščanskih in delavskih družinah. Kmečki oče in mati nista mogla niti misliti, posebno ne v zadnjih desetih letih, da bi poslala sina ali hčer na učiteljske. Pa če bi bilo to kje tudi mogoče, pre-

stop iz meščanskih šol na učiteljske prej ni bil dovoljen — kmečki mladini je bil pa zaradi gospodarskih razmer mogoč le obisk meščanskih šol v bližini. Tako je dotok učiteljskih iz kmečkih hiš docela usahnil.

Na čisto kmečke šole po deželi so pa prihajali in prihajajo učitelji, ki kmečkega življenja, mišljenja in hotenja, pa tudi trpljenja ne poznajo. Nič ne morejo za to, če se počutijo kakor v pregnanstvu. Od mladih nog so živeli drugačno življenje, rasli so do šolskih let in še potem v drugem okolju; kar je kmetu sveto, so doslej morda zasmehovali, kar pa, on odklanja, poveljevali. Ne zadene krivda učiteljev: vzgojeni so tako od doma in iz šole!

To stanje je postajalo leto za letom bolj pereče. Pereče zato, ker je grozilo in grozi, da se bodo vezi med kmečko hišo in ljudsko šolo tako zrahlijale, da bo trpela vsa ljudska izobrazba in vsa vzgoja. Vedno pogosteje so se slišali iz kmečkih vrst kliči po pomoči, da se nevarnost še pravi čas odstrani.

Prvi odločilni korak je sedaj napravljen! V Celju je okrog 1000 izvoljenih zastopnikov kmečkega stanu soglasno izreklo zahtevo, da je treba omogočiti tudi kmečki mladini vstop na učiteljska. Kajti učitelj, ki pozna do najskrivnejših korenin življenje na kmečki gradi in ki iz otroških dni naprej nosi v svoji duši lepote in tegobe kmečkega doma, bo lahko razumel kmečko ljudstvo in mu znal tudi pomagati. Naš kmet ne more pozabiti onih učiteljev, ki so nekdo žrtvovali svoje delo in svoje znanje za napredek naše vasi: kakor svetel spomin gre njihovo ime iz roda v rod! Takšnih učiteljev spet hočemo. In da jih bomo dobili, je v Ljubljani vsaj v skromnem obsegu postbrbljeno. Sedaj pride na vrsto Maribor, kjer so pa tudi vsaj začasno po-

skrbeli, da ne bo zamujen čas, dokler tudi tam ne ustanovijo doma za učiteljske.

Učiteljski dom v Ljubljani stoji in ima pod svojo streho že trideset kmečkih mladeničev. Še ni popolnoma plačan in še marsikaj bo treba, da bo v redu opremljen. Zato se bo zadruga »Slomškov dom« še obrnila na javnost za podporo, zlasti na naše občine. Toda poleg tega je treba pomisliti, da stanovanje še ni vse. Kmečkim mladeničem, ki so skoraj vsi iz manj premožnih družin (sicer pa: kateri kmet je danes premožen?), ali pa celo iz revnih kmečkih hiš, bo treba vsa leta pomoči za vzdrževanje. Oskrbnina je sicer nizko določena, vendar večina še te ne zmora. Kaj sedaj?

Vsa slovenska javnost, ki si želi versko in narodno trdno vzgojenih učiteljev iz kmečkih hiš, mora pomagati. Vsak po svojih močeh. Naši denarni zavodi, občine, društva, pa tudi posamezniki morajo priskočiti na pomoč; oblast bomo prosili, da od svoje strani pomaga. *Velika stvar je začeta*, ki je vredna naših žrtev. Ne gre za kakšne prednosti, ki naj bi jih imel kmečki stan kot tak, marveč gre za splošne narodne koristi. Saj sloni moč naroda na kmečki hiši: če bo ta močna, bo narod obstal; da bo pa močna, je treba delavce, ki ji bodo mladino prav vodili — treba je pravih ljudskih učiteljev po duhu in srcu, ne le po besedi.

Začetek je storjen. Veseli smo ga in iz srca želimo, da bi se uspešno nadaljevalo in napredovalo novo začeto poglavje v razvoju slovenskega naroda in njegovega najštevilnejšega in najvažnejšega — kmečkega stanu. To se bo prav gotovo zgodilo, če bomo vsi razumeli veličino stvari in vsak na svojem mestu storili svojo narodno dolžnost. Ko se bodo po desetletjih odpirale, kakor sedaj, ljudske šole, bomo vedeli, da hite slovenski otroci v roke vzgojiteljev, ki so na vsej črti z narodom enih misli in enega srca!

Kako je na bojiščih

Dne 3. septembra ob 17 popoldne so bile v vojni torej že Anglija, Francija, Nemčija in Poljska. Med tem so borbe na poljskem ozemlju trajale že tri dni in poljske čete so se morale povsod umikati silnemu pritisku nemških motoriziranih oddelkov in kloniti silni številni premoči nemških vojska.

V prvih dneh borb je bil pritisk na Poljake najhujši v dveh smereh: v poljsko Gornjo Slezijsko in v koridor. Ob koridorju je bila bitka zelo huda za Tczew (Tirschau), ki so ga nemške čete zavzele in tako vdrlje v koridor. Na jugu pa je 3. septembra padla Čenstohova, nakar so nemške čete vdrlje v Gornjo Slezijsko. Dne 4. septembra so padle

Katovice in 5. septembra so nemške čete vkorakale v Krakov, slavno mesto poljske zgodovine. Borb za Krakov ni bilo, ker so Poljaki sami objavili pojasnilo, da mesto ni bilo utrjeno in da v mestu ni nobene industrije, pač pa toliko umetnostnih in slavnih spomenikov poljskega naroda, da ga niso mogli razdejati z vojnimi operacijami. Nemške čete so začele vdirati proti Varšavi tudi s severa iz Vzhodne Prusije in v prvih dneh zasedle Mlavo. Iz te smeri so nato nemške čete prodrle do Pultuska, ki je 40 km od Varšave.

Na zapadni fronti se med tem še niso začele prave borbe. Francoska mobilizacija je

Dekan Anton Skubic

Za lepše krščansko življenje

(Predavanje na kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani 29. julija 1939.)

(Nadaljevanje.)

Krščanska karitas hoče čistih, nesebičnih dejanj: hoče nasičevati, hoče oblačiti, hoče zdraviti, dvigati, reševati. Kjerkoli vidi človeškega trpina nesti križ, hoče ljubezen pristopiti kakor Veronika, da mu poda prt, mu obriše z lica znoj, solze, kri... Kdor te potrebe po dejanski ljubezni ne čuti, ta se boj, da je njegova ljubezen, če je je kaj imel, umrla! (Dr. Opeka, O ljubezni, str. 27.) Pravi kristjan in katoličan pa hoče in skuša biti oče brezotčetnih in dom brezdomnih!

Zato KKK vse vernike opozarja: da je krščanstvo brez ljubezni prazno; da je le dejanska ljubezen resnična ljubezen; opominja, da naj se pravičnejši do skrajnosti omeji; zahteva, da se zopet uvedejo mirovna sodišča po občinah; priporoča, da se povsod vpelje organizirana karitas po dobroteljih društvi, Vincencijevih in Elizabetnih konferencah,

ali vsaj po župnijskih karitativnih odsekih. Karitativna zveza v Ljubljani in v Mariboru pa naj bosta svetilnika krščanske ljubezni, ki naj zavladata povsod med slovenskim narodom.

Deus caritas est, Bog je ljubezen! Če bo med Slovenci zavladala ljubezen, to po nji v resnici zavladal med Slovenci Kristus Kralj!

Socialna pravičnost

Kakor pa ljubezen ni brez pravičnosti, tako pa tudi pravičnosti, socialne pravičnosti ni brez ljubezni!

Program naše socialne pravičnosti sta papeški okrožnici »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«, ki jih KKK slovesno priznava kot svoj program!

Okrožnici pa ne smeta ostati samo mrtva

črka, ampak morata preiti v praktično življenje. V praktični izvedbi pa morajo prednjačiti krščanski podjetniki in delodajalci!

V odmerjenem času ni mogoče razkladati vsega nauka prekrasnih socialnih okrožnic, zato KKK ob kratkem:

poziva podjetnike, da dajo delavcem pravično plačo, mesto v upravo podjetij, delež na čistem dobičku, plačan primeren dopust;

opozarja državo na dolžnost, da uvede pravične družinske plače, s katerimi bo obstoj družin zagotovljen, — da skrbi za starostno zavarovanje poljskih delavcev, — da posveti večjo skrb sirotam in zapuščenim otrokom, — da v zvezi z delodajalci skrbi za moralno življenje delavcev, da tovarne in podjetja ne bodo bližnja priložnost za greh, — da strogo izvaja postavo o nočnem delu!

Tako bo Kristus, sam delavec, zavladal tudi med delavstvom, kar bo v največjo korist Cerkvi, državi, narodu in človeški družbi, ki sicer brez Kristusa Kralja dere v svoj pogin, kar je tolikokrat poudarjal sv. oče Pij XI.

Verski predlogi

Mi hočemo povsod Boga! Brez Marije ga nimamo in ga imeti ne moremo! Mi hočemo in moremo le po Mariji k Jezusu! »Povsod Boga, ljubljena Mati, mi hočemo povsod Boga: naj vlada Bog, Kralj naš in Oče, Gospod je zemlje in neba!«

(Konec prihodnjič.)

bila proglašena v celoti 2. septembra in se je v prvih dneh preteklega tedna šele razvijala. Poročali so samo o topniškem ognju med Maginotovo in Siegfriedovo črto, toda obe strani še nista zapustili svojih glavnih postojank ob meji, dasi francoska vojna poročila danes poročajo, da so francoske čete povsod prekoračile nemško mejo. Saarbrücken so nemške oblasti dale izprazniti, prav tako pa danes poročajo, da se seli prebivalstvo iz Koblenza in Kölna.

Na zapadu se je v prvih dneh borb vsa organizacija vojne omejila predvsem na blokado Nemčije. Angleška admiraliteta je sklenila preprečiti ves dovoz v Nemčijo, prav tako pa bi naj letala s svojimi poleti razdirala nemško industrijo. Ob Hebridih je takoj prvi dan po napovedi vojne, 4. septembra zjutraj, utonil angleški parnik »Atheneas«, ki je iz Liverpoola vozil v Kanado in Newyork. Ladja je bila torpedirana in je hitro utonila, vendar pa vseh 1400 mož na parniku ni utonilo, kakor so najprej poročali. Utonilo je vsega 96 mož. Vojna na morju se je torej najbrž začela prej kot pa je počil prvi strel na fronti med Nemčijo in Francijo. Težiče te vojne bo torej mnogo bolj na morju, kjer bodo hoteli prisiliti vse tuje države, da ne bodo mogle ničesar dovažati v Nemčijo, kot pa na kopnem, kjer sta se obe sovražni vojski zarili v betonske okove Maginotove in Siegfriedove črte. Vojna na morju je med tem že v polnem teku in obe stranki poročata, da sta potopili že mnogo parnikov.

Ob koncu tedna se borba na Poljskem zaključuje z berbo za Varšavo. Ze v petek zvečer, dne 8. septembra, so Nemci napovedali, da so vkorakali v Varšavo. Poljaki so to vest zanikali in izkazalo se je, da je bila ta vest še prezgodnja. Danes popoldne poročajo vesti iz angleškega vira, da so nemške čete 6 do 10 km od Varšave in da se bližajo čete 6 do 10 km od Varšave in da se bližajo poljski prestolnici od severa. V poljski prestolnici pa je bil sestavljen poseben obrambni odbor, ki bo po zadnjih zatrilih branil mesto do zadnjega moža.

Angleški časopis »News Chronicle« navaja kot končni vojni cilj Anglije in Francije: 1. obnova popolne samostojnosti Češko-

slovaške, 2. popolna samostojnost Poljske, 3. popolna razorožitev. Nadalje poudarja časopis, da se Anglija in Francija ne moreta bati bodočnosti, ker so viri njunih sil neizčrpani. V vojnem času se ne more ničesar kupiti v inozemstvu brez zlata.

Zemljevid Poljske.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Več novih generalov je bilo imenovanih na kraljev rojstni dan dne 8. sept., med njimi tudi trije slovenski, namreč Kiler, Janež in Langerhole. Čestitamo!

o Z visokimi odlikovanji je bilo odlikovanih več bivših ministrov ter sedanjih banov. Red sv. Save I. razr. je med drugim dobil bivši minister Franc Snoj, ban dr. Marko Natlačen pa je dobil odlikovanje Belega orla III. reda. Čestitamo!

DOMAČE NOVICE

d Zadrudna šola v Ljubljani. Kot druga leta bo tudi letos odprta Zadrudna šola na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani. Šola ima dva tečaja. Prvi tečaj za začetnike, drugi tečaj za one, ki so že poprej obiskovali Zadrudno šolo. Šola je namenjena predvsem tistim, ki hočejo ostati na domačih posestvih in se posvetiti v domačih zadrugah združnemu delu. Prosilci naj pošljejo najkasneje do 25. sept. prošnje za sprejem na Zadrudno zvezo v Ljubljani. S prošnjo naj pošljejo priporočilo katerega izmed domačih zadrug. Prošnji je priložiti zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list.

d Tako je pravi! Zaradi pritožb o pomanjkanju sladkorja, kave, riža in drugih živil opozarja mestni tržni urad trgovce na zakon in pravilnik za izvrševanje zakona o pobiranjih draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije ter na posledice, ki prete vsem spekulantom s sodnim pregonom

in s kaznijo 6 mesecev in 50.000 din ter zaplembo vsega blaga. Zakon je veljaven za vse življenjske potrebščine, torej za vso človeško hrano (jed in pijačo) in tudi za vso živalsko hrano, nadalje za obleko, obutev, kurjavo, razsvetljavo, poljedelske pripravke, poljedelsko orodje in sploh za vse one predmete, ki se smatrajo po načinu življenja v kraju za predmete nujne potrebe, med katere se šteje tudi material za izdelavo in ureditev zgradb. Vsak prodajalec mora imeti napredaj vse življenjske potrebščine, ki jih je nabavil za prodajo. Uradno je ugotovljena zadostna količina zlasti tudi sladkorja, kave in riža v Ljubljani, zato pa opozarjamo trgovce na najstrožjo kontrolo, konzumente pa vabimo, naj ugotovljene primere takoj in brez odlašanja osebno javljajo mestnemu tržnemu uradu.

d Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne di-jete. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. B-br. 15485, M. V. M.

d Potrebno tudi za Slovenijo. Z vprašanjem šolskih knjig so se začeli baviti na Hrvaškem. V gimnazijah morajo večinoma uporabljati knjige, ki so tiskane v cirilici in je v njih izpuščena sleherni beseda, ki bi se tikala Hrvatske. V Požeji se je zaradi tega posvetoval tamkajšnji poslanec dr. Tanaj z ravnateljem gimnazije, da bi učencem v šolah povedali, naj počakajo z nakupom šol-

V javnem govorjenju bodimo nepristranski

V zadnjem času se pojavljajo pri nas v zvezi z zunanji dogodki raznovrstne vesti, ki nimajo nobene podlage. Te vesti širijo nezavestno ali zlohotno posamezniki, ki so popolnoma neobveščeni ali ki so pod vplivom neodgovornih činilcev, ki imajo gotov namen v tem, da se širijo med ljudstvom netočna in nestvarna obvestila. S širjenjem takih vesti se spravlja ljudstvo v zmoto in se bega, čemur se je treba v teh težkih časih izogibati. Zaradi tega se opozarja prebivalstvo, da takim vestem ne veruje in da njihovo razširjanje onemogoči ter prijavi oblastem osebe, ki širijo take vesti, da bi se proti njim lahko postopalo po zakonu. Vsem je znano, da je Jugoslavija glede današnjih dogodkov zavzel neutralno stališče in da je naša država pomemben činitelj miru v tem delu Evrope. Takemu njenemu stališču mora odgovarjati tudi dostojanstvena mirnost prebivalcev glede presoje mednarodnih dogodkov. Vse prebivalstvo mora dostojanstveno in mirno ter vzdržno zavzeti nepristransko stališče glede presoje dnevnih dogodkov, ki se nanašajo na oba vojskujoči se stranki.

skih knjig, preden se to vprašanje ne uredi tako, da bodo tudi v tem pogledu uveljavljene pravice hrvaškega naroda.

d Pamet zmaguje. Zadnjih nekaj dni so v Zagrebu denarni zavodi izplačevali vloge po določilih uredbe o izplačevanju. Proti pričakovanju pa se je pri blagajnah bank in hranilnic javilo mnogo manj ljudi, kakor pa bi se dalo sklepati iz vesti, ki so se v javnosti širile. Navala nikjer ni bilo. Vse kaže, da bodo kmalu spet nastopile običajne razmere na denarnem trgu.

d Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti vam pokaže Hranilna posojilnica »Moj dom, Ljubljana, Dvorakova 8. — Prospekti brezplačno.

d Ker smo nevtralni. Več tujih ladij, ki jih je vest o vojni vihuri doletela na Sredozemskem morju, se je zateklo v jugoslovanska pristanišča. Prva je bila nemška ladja »Aeginac«, ki je vozila v Brailo v Romuniji, da bi se založila z žitom. Ladja je dobila radiotelegrafske ukaz, naj takoj odpluje v jugoslovanska pristanišča. Ladja se je te dni zadržala v splitskem pristanišču. Kmalu nato sta pripluli dve mali jahti, ena ameriška, druga pa holandska. Končno pa je priplula tudi neka večja italijanska ladja, ki je šla nato dalje. Pričakujejo pa, da se bo v naša pristanišča zateklo še več tujih ladij.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Sladkorja bo dovolj. Okrog 12.000 vagonov sladkorja bodo v letošnji dobi proizvedle jugoslovanske sladkorne tovarne. Lani ga je bilo premalo, pa so zato letos na vse načine navduševali kmetovalce za sajenje sladkorne pese. V celem znaša površina a sladkorne peso zasajene zemlje 80.000 juter. Strokovnjaki so izračunali, da se bo dalo iz tega pridobiti okrog 12.000 vagonov sladkorja, kar bo zadostovalo za pokritje vse domače porabe.

d Potrebno čiščenje. V Splitu so zborovali agronomi in sklenili izključiti iz svojih vrst bivšega načelnika kmetskega oddelka

Proti bedakom in brezvestnejem

Imamo v današnjih dneh poleg armad na frontah satansko vojsko laži, ki je žal poštena javnost ne more preprečiti. Zato je treba opozoriti vse, ki jim je resnica draga, da naj bodo zelo oprezni, kadar poslušajo ali berejo čudovite novice, zlasti če se raznašajo po trgih in javnih prostorih in v zaključenih družbah iz neznanih virov pod firmo najčistejše resnice.

Kaj koristi človeku neresnica? Da je padlo mesto, ki ni padlo? Da je bilo poklanih toliko nedolžnih ljudi, ki so še danes živi? Da je bilo potopljenih sto ladij, ko jih je bilo dejansko morebiti samo deset? Da je ta vlada ali ta general že obupal, ko pa se še hrabro brani? Da je ta ali ona država izjavila, da bo stopila na to stran, ko pa je morebiti da v resnici za drugo, ali pa sploh ne misli na stopiti? Naj si želim poraza tega in zmage onega, kaj mi koristi, če me neresnična vest potrjuje v mojem prepričanju in ustreza mojim prijateljskim čustvovanjem, jutri pa bom grenko razočaran, ko izvem, da se je dejansko zgodilo ravno nasprotno?

Naša prva naloga bodi, da se v sedanjem viharnem vrtincu, o katerem prav nihče na svetu ne ve, kako se bo končal, ne damo zapeljati od tistih strasti, ki so ta strašni požar vznemirile, da se strogo držimo resnice in poznamo samo eno glavno smer: da bi se iz-

vršila nepodkupna, nad vse nepristanska in pravična sodba božja, ki bo prej ali slej pomenila zmagoslavje resnice, pravice in novega moralnega in političnega reda nad propadajočo Evropo; da bo sila podlegla pravu, kakor temelji na božjih zakonih, na tistem nauku ljubezni, ki ga je naša družba dejansko zavrgla in ga že štiri sto let tepta ter se tako sama počasi izpodkopa in se sama ugonablja.

Posebno mirno pa bi lahko sledili dogodkom mi, ki živimo v državi, ki ne želi samo biti nevtralna, ampak to tudi dejansko lahko je in ostane, ker je nihče ne ogroža, ker je njen položaj in ugled zavidanja vredni, ker ji pametna in previdna politika lahko pomaga, ne samo da varno in mirno prebrodi ta vihar, ampak da si svoj položaj v Evropi še utrdi in doprinese k miru.

Zato je obžalovanja in obsojanja vredno, če so mnogi ljudje izgubili glavo in tako škodujejo sebi in drugim, namesto da bi hvallili Boga, da je naša država lahko mirna in da se javno in gospodarsko življenje pri nas lahko razvija in napreduje normalno, če bodo vsi ohranili pamet, pogum in zavest, da je naša država močna, pa da ne bodo verjeli blaznih laži, ki jih trosijo te dni okoli bedaki in brezvestneži.

Farizejsko pohujšanje

Jesus je bil povabljen k farizeju na obed. Ne morda zaradi gostoljubnosti, temveč da bi ga mogli laže opazovati in če se mogote kako napako na njem odkriti.

Bil je ravno sobotni dan — judovski praznik. Zato mu nalahé nastavijo bolnega človeka, češ, kaj bo Jesus storil. Naravno, da pa je dobri Zveličar takoj ozdravil.

Zaradi tega nastane med farizeji hinavsko razburjenje. Jesus je z ozdravljenjem na sobotni dan skrunil praznik. Pa so bili takoj osramočeni. Zato je njihovo sovraštvo do Jesusa vedno hujše; ne morejo odpustiti temu neukemu Galilejcu, da jih je že tolikokrat gnjal in osramotil pred ljudstvom.

Ali nimate se dandanes vse polno podobnih farizejev okrog sebe. Saj slišite na lastna ušesa, kako hite oznanjevati svoje nauke, češ, Cerkev bi morala to tako narediti, papež tega nima prav, duhovniki bi morali tako učiti itd. Zakaj bi moral jaz v nedeljo prav v cerkvi Boga tistiti, ker ga lahko zbraneje v prosti naravi, pod milim nebom, v svežem zraku; zakaj bi v petek ne smel mesa jesti itd. itd.

Vsem tem kliče kot nekaj božji Učenik: Hinavci, pobeljeni grobovi, kajta zalega, ki ne boste ušli peklenski pogubi.

banke uprave v Splitu N. Moraviča. Dolže ga, da je kot načelnik kmetijskega oddelka banke uprave delal proti koristim hrvaškega naroda in mu s svojim delom povzročil obilo škode. — Uradnikov, ki so delali svoj čas in še delajo proti koristim slovenskega naroda najbrže tudi v Sloveniji ne manjka.

d Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2 vpisuje v svoje dopisne tečaje in predmete, prireja Dvoletno trgavsko šolo, dalje knjigovodstvo, računstvo, nemščino, slovenščino, korespondenco v raznih jezikih, stenografijo, strojepis itd. Učenci dobivajo vso potrebno snov na dom v pismih. To šolo priporočamo onim, ki so že v službah in se žele izpopolniti ter onim, ki ne morejo obiskovati kake redne trgovske šole. Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo brezplačno.

d Pesnemajte! Italijanske oblasti so v teh resnih časih izdale uredbo, s katero najstrože prepovedujejo vse plesne prireditve. Prav bi bilo, da bi tudi pri nas izdali enako uredbo in prepovedali vse prireditve s plesom. Ono nedeljo so bili ljudje ogorčeni, ko so videli in slišali, kako so v nekih gostilnah na južni strani Ljubljane vse popoldne, pozno v noč in celo do ranega jutra rajali in plesali ob zvokih godbe, oziroma harmonike. Banška uprava bi gotovo ustregla ogromni večini prebivalstva, če bi izdala podobno uredbo, kakor so jo v Italiji, in začasno prepovedala vse plesne prireditve.

d Obširen ukaz o pomilostitvi političnih krivcev in kaznjencev je izdalo kr. namestništvo za rojstni dan kralja Petra II. Pomilostitve so deležni v največ primerih hrvaški politični kaznjenci, ki so bili obsojeni na dosmrtno ječo in dolgotrajne robije. Veliko na smrt obsojenih Hrvatov je bilo svoj čas pomilostenih na dosmrtno ječo. S sedanjo pomilostitvijo se jim oprošča kazen in bodo

takoj izpušteni na svobodo. Med drugimi je bila kazen oproščena tudi dr. Dragoljubu Jovanoviču, ki je bil obsojen po zakonu o zaščiti države na 14 mesecev robije.

d Odmev evropskih dogodkov v našem merskem prometu. On one sobote naprej so vsi potniški parniki, ki opravljajo promet med našimi pristanišči in Benetkami, prekinili promet z Italijo in vozijo samo do Sušaka. Poletni vozni red, ki bi imel veljati do 15. oktobra, bo spremenjen že v današnjih dneh. V splitski pristanišče je priplula ladja »Kraljica Marija«, ki je na radiotelegrafski poziv prekinila krožno potovanje po Sredozemskem morju.

d Nova sadna sušilnica bo te dni dokončana v Medlogu pri Celju. Je Stojkovičeva tega tipa in bo veljala 13.000 din.

d Izvoz lesa ustavljen. Zveza industrijev in trgovcev z lesom je imela na Sušaku plenarno sejo, na kateri je sklenila, da se zaradi vojne v Evropi ustavi vsak izvoz lesa v inozemstvo. Tudi že sklenjene kupčije se ne smejo izvršiti. Njih neizvršitev se ima smatrati, da je povzročena po višji sili (vis maior).

d Že 35 let živi v zibelki. V vasi Zabnik pri Varaždinu živi Boltek Koščak, ki je star 35 let, pa še, odkar je bil rojen, ni zapustil svoje zibelke. Nesrečnež se je rodil kot povsem normalen otrok, toda v nadaljnjem razvoju je rasil na rasti in meri danes komaj 1 meter. Ima veliko glavo (tako imenovano vodeno glavo), dočim ima telesne okončine kakor kakšen 3 leta star otrok. Reče, ne more govoriti in tudi sliši slabo. Edino vid ima dobro razvit, poleg tega pa je tudi zmerom dobre volje. Hoditi sploh ne more. Je samo mehko hrano, ker mu zobje niso zrasi.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Uredba o zastavah. Uprava banovine Hrvatske v Zagrebu je izdala odredbo o zastavah. Na tistih zgradbah, v katerih so uradi skupne države, bo visela samo jugoslovanska državna zastava. Na javnih zgradbah banovine Hrvatske bo visela hrvaška zastava na desni, državna zastava na levi strani; v me-

V KRANJU

kupujte vse knjige, šolske knjige, pismarniške potrebščine, molitvenike in vse devotionalije v prodajalni

JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE
na VIDOVDANSKI CESTI 1
(Majdičeva hiša — sodnja)

Prav v tej prodajalni lahko naročite

»Slovenca«, »Slov. dom«, »Domoljub« in »Bogoljub«
in oglase za te časopise!

stih, kjer je arbska večina, pa bo visela arbska zastava na levi od državne. Na privatnih zgradbah smejo lastniki izobesiti, katero zastavo kažejo sami.

p Tudi Hrvatje čestitajo. Knezu namestniku Pavlu je poslal hrvaški ban dr. Šubašić sledečo brzojavko: Vaše Visočanstvo! Smatram za svojo posebno dolžnost, da Vam v imenu banovine Hrvatske o priliki veličastne proslave rojstnega dneva Nj. Vel. kralja izrazim veliko hvaležnost za nadčloveške napore, ki ste jih napravili za kralja, narod in domovino. Istočasno prosim Vaše Visočanstvo, da tolačite vdanost in čustva zvestobe naroda in narodnega bana banovine Hrvatske Nj. Vel. kralju in vzvišenemu kr. domu.

p Finančni minister dr. Šutej je te dni sprejel v Sarajevu več odposlanstev in častnikarje, katerim je izjavil, da je najbolje v sedanjih časih molčati in delati. Prepričan je, da bo delo kronano z dobrim uspehom. — Častnikarje je opozoril, da je njihova prva dolžnost, da se ljudstvo opozorja, da ni nobenih razlogov, da bi se bali za varnost države in dinarja.

p »Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Mažka, prinaša članek, v katerem pravi, da nevtalne države, med katerimi je tudi Jugoslavija, ne bodo trpele od vojne, pač pa od posledic vojne, ker se bo zmanjšala proizvodnja, kar se bo posebno poznalo na cenah tistih proizvodov, ki se uvažajo iz tujih držav. Tudi

Nova uredba o izplačevanju hranilnih vlog

določa tudi sledeče: Vloge na štednjo na knjižice in hranilne vloge po tekočih računih se bodo izplačevale po tej lestvici: a) vsote do 5000 din, brez ozira na višino vlog, se bodo izplačevale brez odpovedi; b) vsote od 5.000 do 20.000 din po enomesečnem odpovednem roku; c) vsote preko 20.000 do 50.000 din po dvomesečnem odpovednem roku; d) vsote nad 50.000 din po trimesečnem odpovednem roku. Vsote, ki so odpovedane in ki ne bi bile dvignjene ob poteku roka, ostanejo na razpolago vlagateljem. Terjatve po tekočih in drugih računih, katerih lastniki so protokolirane firme in gospodarstveniki, se bodo izplačevale brez odpovednih rokov, toda samo za stvarne potrebe. Glede stvarnih potreb se bosta sporazumela lastnik računa in dotični denarni zavod. V primeru sporov bo odločil minister za trgovino in industrijo preko svojih organov, a v banovini Hrvatski hrvaški

ban. Omejitve, predvidene v uredbi, se ne nanašajo: na terjatve pri Narodni banki, na čekovne račune Poštne hranilnice, na tekoče račune pri Državni hipotekarni banki, na terjatve enega denarnega zavoda pri drugem denarnem zavodu, na terjatve zavarovalnih družb pri denarnih zavodih zaradi izplačila elementarne škode in dospelih živiljskih zavarovalnih glavnic. Istočasno so izvzete terjatve javnih teles pri državnih denarnih zavodih in samoupravnih hranilnicah. Odgovorne upravitelje denarnih zavodov, ki se bodo pregrešili zoper predpise te uredbe, bo kaznoval minister za trgovino in industrijo z denarno kaznijo 5000 din, a zavodu more odvzeti pravico sprejemanja hranilnih vlog. Za zneske, položene v gotovini po 7. septembru 1939 se omejitve, predpisane po tej uredbi ne nanašajo.

VINA

Za teško delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
Centralni vinarni v Ljubljani

Končno - vendarle...

Z velikim veseljem smo pozdravili na jesen l. 1938 novice, da se je začel graditi veliki prizidek h kirurgičnemu oddelku v ljubljanski splošni bolnišnici. Da so se tedaj pristojni činitelji omeščali in dali na razpolago najnujnejša denarna sredstva iz državnih kreditov, gre zasluga g. banu dr. Marku Natlačenu, ki je na vseh pristojnih mestih podčrtaval nujnost vsaj začasne rešitve stiske v ljubljanski bolnišnici. Spomladi l. 1937 je bil prizidek v surovem dograjen in pokrit. Ker ni bilo več denarnih sredstev na razpolago, je kirurški paviljon nedograjen čakal vse do letošnjega leta.

Na prizadevanje banke uprave so se letos zopet odprli denarni viri in tako se končni veliki prizidek približuje svoji dovršitvi. 90 m dolgi in 13 m široki enonadstropni prizidek je zunaj že ves ometan. Znotraj je na hodnikih in vseh stranskih prostorih, kakor kopalnicah in laboratorijih, že zbruseno teraco tlak. Notranjost stavbe je že vsa ometana,

prebeljena in preslikana. Stopnišča in hodniki so tudi že dva metra visoko po stenah preslikani z oljnato barvo. Ograjena so okna in vrata. V oknih so šipe. Vsa ta mizararska dela so že prepleškana. Jasno je, da so opravljene že tudi vse instalacije, ki so pod ometom. Na znotraj je torej stavba že skoraj urejena in manjkajo le še malenkosti, kakor kljčke na vratih, ograje na stopniščih, svetilna telesa itd. Školjke za vodovode so že pripravljene za montažo, v kopalnicah so že kadi, stranišča skoraj že popolnoma urejena. Manjka le še parket v sobah.

Prizidek kirurgičnega oddelka bo ločen v dva dela, v septični in aseptični oddelek. Imel bo 25 bolniških sob in prostora za 120 do 130 postelj. V kratkem bo popolnoma urejen in bo treba postaviti vanj le še opremo. Upamo, da bo tudi ta hitro na mestu, saj bi se vsa bolnišnica oddahnila, če bi kirurški oddelek že letos mogel začeti delno selitev v novi prizidek.

bilo nemogoče rešiti stavbo. Pogorela je popolnoma, ostalo je samo ogrodje zidu. Vzrok požara se ne da točno dognati. Škoda je precejšnja in bo nekoliko povrnjena z zavarovalnino.

n Mina ga je raznesla. V Ribnici na Pohorju so se pripetila strašna nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Delavec Alojzij Sušter je bil zaposlen pri nabiranju mine, ki pa je naenkrat eksplodirala ter ga strahovito razmesarila. Desno roko mu je popolnoma odtrgalo od telesa, v glavo pa ga je zadel debes kos kamna ter mu jo razbil. Smrtno ranjenega ponesrečenca so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati, ker je takoj po prevozu v bolnišnico umrl.

n Vlak ga je povozil. Dne 7. sept. so bili klicani reševalci k železniškemu prehodu na Vodovodni cesti v Ljubljani. Tam je kamniški vlak povozil žagarja Antona Volčjaka in ga strašno poškodoval. Možu je vlak odrezal desno roko in mu zmečkal desno nogo v sto-

palu. Zlomila pa se mu je tudi leva noga. Pri padcu je dobil hude notranje poškodbe. Reševalci so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico in bo težko okrevale.

n Lokomotiva ga je vrgla pod kolesje. Oni večer se je pripetila na dolenski železniški progi v Ljubljani težka nesreča, katere žrtev je postal delavec Volčjak Anton, ki je bil zaposlen pri Putharju na žagi. Ob navedeni uri je šel ravno čez železniško progo in ni slišal vlaka, ki je v tem trenutku privozil. Lokomotiva je nesrečnega delavca zgrabila in ga vrgla pod kolesje. Volčjaku je kolesje odrezalo desno roko in desno nogo pri stopalih ter ga tudi drugače hudo poškodovalo po vsem telesu. Reševalci so ga takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

n Z vrela vode se je poparil. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali enoletnega otroka Antona Kerna, sina šoferja pri Slavcu v Trzinu. Otrok se je doma poparil z vrela vodo in dobil hude opekline po vsem životu. V bolnišnici je revček umrl.

n V Nevljah je gorelo. V noči od onega četrtka na petek je divjal v Nevljah pri Kamniku velik požar, ki je upepelil hišo posestnika Kirina. Posestnikov 12-letni sin Milan je spal v podstrešni sobi in bral knjigo, pri tem pa zaspal in pustil svetilko prižgano. Ko je luč dogorela, se je vnela slama v bližini njegove postelje. Kmalu je bila vsa hiša v plamenih. Fant se je ob prasketanju ognja in zaradi opeklin prebudil ter stekel iz hiše na prosto. Od velikih bolečin je vpil in klical na pomoč. Nekoliko pozneje je pripeljal mimo nek luksuzni avtomobil, ki je fanta peljal hitro v bolnišnico. Med potjo pa je ponesrečenec podlegel hudim opeklinam. Hitro so prispeli na kraj požara tudi bližnji gasilci, ki pa so mogli požar le omejiti, da se ni razširil še drugam. Gospodarju se je posrečilo rešiti vsaj živino iz hleva. Kirina je tako doletela dvojna težka nesreča. Vzela mu je sina in upepelila njegov dom.

185 angleških in francoskih vojnih ladij je zbranih pri angleškemu Gibraltarju. Verouk je posej na vseh čezmorskih območjih obvezen predmet.

bo življenje ostalo v znamenju stalne pripravljenosti. Hrvatska je srečna, da jo je svetovni metež zadel v času, ko so se Hrvati sporazumeli s Srbi in začinjajo urejevati svojo domovino na pravičnih temeljih. Motijo se oni, ki mislijo, da bodo sedaj dela na izvajanju sporazuma zastala, ampak nasprotno je res, da se bodo vršila še hitreje. Imamo sijajno priliko, Hrvati in Srbi, da v miru, ne sodelujoč v svetskem klanju, izgradimo svoj dom in skupno državo, Hrvatska bo zemlja dela, zadovoljstva in pravice, hrvatski narod pa bo pokazal, da je zaslužil svojo svobodo, ki si jo je znal priboriti, pa jo bo znal tudi braniti.

p Na kmetskem taboru pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je povedal ban dr. Natlačen tudi tole: Ko vi slavite svoj praznik, je nad nami nebo mračno. Kakor da bi nebo hotelo povedati, da smo pred težkimi dogodki. Marsikje je sedaj vznemirjenje zaradi vpoklicev na orožne vaje. Gotovo sedaj težko pogrešajo delovno moč. Toda kadar pri sosedu gori, moraš svojo hišo čuvati, da ogenj ne preskoči nanjo. Tako dela sedaj tudi naša država. Pri vsej nejasnosti položaja v Evropi se moramo enega zavedati: Imamo modrega in miroljubnega kneza-namestnika. Zato ga ceni vsa Evropa. Ne dajmo se razburjati od vesti, ki jih širijo neodgovorni ljudje. Imejmo zaupanje v vodstvo naše države, v vlado narodnega sporazuma, ki bo vse storila, da nas požar ne bo zajel. Zaupajmo naši vojski, ki bo storila svojo dolžnost in obranila našo zemljo, zaupajte svojemu voditelju dr. Korošču. Ostanite mirni in opravljajte svoje posle kakor doslej.

NESREČE

n V rajhenburškem samostanu je gorelo. V nedeljo, 3. sept., nekoliko pred polnočjo je gasilski rog prebudil v Rajhenburgu ljudi iz spanja. Velik požar je nastal pri naših oo. trapistih, in sicer v enonadstropni hiši učilnice, stoječe tik gradu, v kateri študirajo naši mladi trapisti. Rajhenburški gasilci so bili takoj na mestu z motorno in ročno brizgalno ter reševali, kar se je dalo. Nekoliko pozneje so prihitali s svojo motorko gasilci iz Vidma. Gasilci so imeli težkoče z vodo in tako je

Odpuščen uradnik je ubil skopljskega bana

Dne 6. septembra je bil v Skoplju ubit ban vardarske banovine Vladimir Hajduk-Veljkovič. Morilec je odpuščen podnadzornik policijske straže Ljubomir Ivanišević iz Mostarja.

Po sprejemu po končani proslavi kraljevega rojstnega dne je odšel ban Hajduk-Veljkovič pred častniški dom s svojo soprogo in svakom Jovanom Jovanovičem, ravnateljem trgovske akademije in njegovo soprogo dr. Saro Jovanovič. Ban se je vsedel za mizo pred vhodom v častniški dom. Pred domom je igrala vojaška godba. Ob 12.30 je pristopil k banu morilec Ivanišević in iz neposredne bližine izstrelil dva strela, enega v glavo, drugega pa v levo stran prsi. Ban je takoj omahnil, morilec pa je skušal izvršiti samomor, toda dejanje so mu prisotni preprečili. Nato je bil odveden takoj v bližnjo policijsko postajo. Prisotni so ga hoteli linčati, vendar pa je policija to preprečila. Prvo pomoč je

banu Hajduk-Veljkoviču nudila dr. Sara Jovanovič. Toda bilo je že prepozno. Utrip srca je hitro ponehaval. Bana so takoj prepeljali v zdravilišče Balkan. Vsi poskusi zdravnikov, da bi ga ohranili pri življenju, so ostali brezuspešni. Ban je kmalu izdihnil. Izve se, da je bil Ljubomir Ivanišević z odlokom bana Hajduk-Veljkoviča odpuščen iz službe zaradi tega, ker je pred nekaj dnevi na ulici dejansko napadel policijskega pisarja Slobodana Popoviča, ki je imel službo v železniškem komisarijatu skopljske postaje. Odlok o odpustitvi je bil Ivaniševiću sporočen tistega dne. Nekateri očividci pravijo, da je Ivanišević zjutraj mnogo pil in tudi sicer se zanj trdi, da je bil nagnjen k pijančevanju. Opoldne je kupil Ivanišević list »Pravda« in skril samokres v časopis. Ko je držal tako samokres v časopisu, je pristopil k banu in iz bližine 1 m ustrelil nanj.

RAZGLED PO SVETU

Moč angleškega brodograja

Angleško vojno brodograje je dne 1. julija 1939 štelo naslednje vojne edinice: 15 oklopnih bojnih ladij (dreadnoughtov ali Panzerschiff); 7 velikih oklopnih maticnih ladij za letala; 15 velikih oklopnih križark (cruiser, Panzerkreuzer); 47 srednjih in malih križark; 181 velikih, srednjih in manjših rušilcev in torpedovk; Število malih mihov, to je majhnih bojnih čolnov ni znano.

Do konca leta 1939 pa mora zgraditi še naslednje število ladij. Zaradi izbruha vojne bo gradnja teh edinic še pospešena in so verjetno že dograjene ali pa bodo končane do konca meseca oktobra. Gradbeni načrt obsega tele vojne edinice: 9 velikih oklopnih bojnih ladij; 25 velikih in srednjih križark; 5 oklopnih maticnih ladij za letala; 39 rušilcev in torpedovk; 19 podmornic; 64 drugih pomožnih vojnih ladij, kakor ladje-skladišča za zalaganje vojnih ladij, ladje za polaganje min, ladje iskalke min, ladje spremljevalke trgovskih ladij, patrolne ladje, topniške ladje ter mihovec.

V letu 1939 je Anglija izdala za izpopolnitev svojega vojnega brodograja 38 milijard din ali trikratni naš letni državni proračun. V angleških pomorskih krogih mislijo, da je Anglija s tem brodograjem, ki bi ga v Sredozemskem morju podprlo še francosko brodograje, v stanju, da nasprotne bojujoče se države popolnoma odreže od vsakega stika s svetom.

Kar se podmornic raznih držav posebej tiče, navaja časopisje sledeče število: USA 105, Sovjetska Rusija 160, Japan 69, Francija 98, Italija 118, Anglija 69, Nemčija 71. Rusija, Nemčija in Italija so zgradile le male podmornice, medtem ko je Francija deloma gradila prave podmorske križarke s skoraj 3000 tonami. Nemci imajo 32 podmornic po 250 ton s 23 mož posadke, 24 podmornic po 500 ton in 15 podmornic po 740 ton s 35 do 40 mož posadke. Strokovnjaki pravijo, da so nemške podmornice zelo spretno grajene in da morejo vzeti mnogo goriva s seboj in so torej uporabne tudi za dolga pota.

ITALIJA

s Drobni iz bratske dežele. V Jelšah je imel te dni svojo prvo sv. daritev domačin g. Alojz Kristan. — Avto je do smrti povozil 21 letno Kristino Mlekuž iz Podklope pri Bovecu. — V Landolu pri Postojni je požar uničil šest kmetij. — S 1. septembrom je oblast ukinita prodajo kave in je v kavarni ne dobiš več. — Ker ni nikakega izvoza, je v prodaji sadja usoden zastoj. — Idrijski rudnik ostane državna last.

ANGLIJA

s Pismo angleškega kralja predsedniku Chamberlainu. Kralj Jurij VI. je poslal predsedniku Chamberlainu pismo, v katerem pravi: »Kljub vsemu našemu upanju in kljub vsem željam smo prišli do vojne. V tej uri težki za našo domovino in našo srečo, želimo dati priznanje nepretiranim naporom članov moje vlade doma in onstran morja, ki so si v teh zmedenih letih prizadevali za mir ter pripravljali domovino za morebitne nove spopade. Vaše delo, ki si je pridobilo hvaležnost vseh državljanov, naj se nadaljuje v istem duhu vse dotlej, dokler mir ne bo obnovljen.«

s Izredne mere gospodarskega značaja. Italija je prepovedala izvoz raznih predmetov, glede katerih bi eventualno obstojala nevarnost, da pride do pomanjkanja. Razen predmetov, za katere je bila že prej izdana prepoved izvoza, je sedaj prepovedan še izvoz sledečih predmetov: Surovo maslo, kaka, zelenjava, limone, krompir, kostanj, razna oljna semena, olje, margarina, kokosovo olje, palmino olje in druga rastlinska olja in maščobe; konopljen preja, bombaž, bombažno predivo, lanena preja, svilen predivo, umetna prediva, sukanci; železo in jeklo ter zlitine in jeklene cevi, jeklene tračnice, cink in vse zlitine iz cinka, aluminij in zlitine iz aluminija, nikelj, antimon, svinec, kositer in

vse zlitine, kakor tudi ostale kovine in kovinske zlitine; avtomobili in deli avtomobilov, motocikli in njihovi deli, aeroplani, hidroplani in njihovi deli, ladje in vlačilci; žveplo surovo, rafinirano žveplo, žveplo cvet, les, les za kurjavo, mineralna olja, milo, aluminijev oksid, kože in celuloza.

FRANCIJA

s Zbiranje prostovolcev. Francosko vojno ministrstvo je ustanovilo posebne naborne urade, ker se je zadnje dni javilo v prostovoljske oddelke ogromno število tujcev, ki živijo v Franciji. To velja posebno za Avstrijce, Čehoslovake in Poljake! Nad kraji, kjer se zbirajo češkoslovaški in poljski prostovoljski oddelki, že vibrajo poljske in češkoslovaške zastave.

DROBNE NOVICE

Japenci pošiljajo poljskemu poslanstvu v Tokiu pisma, v katerih izražajo Poljakom svoje sočustvovanje.

Italija ima v sedanjem sporu še svoje račune, je izjavil, tajnik fašistov Farinacci.

Na 60 ur je povečan delovni teden v obrambni industriji v Franciji.

60.000 nemških vojakov je v praških vojašnicah.

Izjave vdanosti angleškemu kralju pošiljajo indijski vladarji zagotavljajoč pomoč v vojni.

Nad 25 milijard din znaša vojni preračun Avstralije.

V Nemčije je odpotoval madžarski zunanji minister Czaki...

Vojna bo dolga trajala, piše francosko časopisje.

Stroge časopisno censure je uvedla madžarska vlada.

Bolgarska je naročila v Nemčiji 130.000 plugov, 70.000 bran in 19.000 sejalcev za dvig kmetijstva.

Anglija računa, da bo sedanja vojna v Evropi trajala tri leta.

Maršal Göring je 10. septembra izjavil, da je Nemčija še vedno pripravljena na tašen mir.

Cilj Anglije je taka preureditev Evrope, da bo nemški narod lahko živel pod enakimi pogoji kot drugi — piše »New Statesman«.

Uradno se napovedale Nemtiji vojne poleg drugih Irak, Egipt in Kanada.

Nemčija je zaprla Baltičsko morje minami.

Uradno se sporoča ustanovitev češkoslovaške legije na Poljskem. Legija šteje že 60.000 mož in je stopila že v borbo.

Variava je, ko to pišemo, še vedno v oblasti Poljakov in junaško odbija nemške napada.

Poseg naše vlade na sadno tržišče

60 milijonov dinarjev bo porabila jugoslovanska vlada v namen, da prepreči, da bi se sadje, zlasti pa slive, prodajale po preznikih cenah. Čim se je začela v Evropi vojna, je zmanjkalo kupcev za naše sadje. Nekateri naši najboljši kupci so v vojni, drugi, čeprav nevtralni, pa ne morejo dobiti blaga dostavljenega, ker se vsaka država izognila pošiljanju vagonov v tujino. Vlada je najprej dosegla, da bo ministrstvo za vojsko kupilo 1500 vagonov sliv in jih porabilo za prehrano vojakov, obenem pa bo to ministrstvo naročilo tudi več sto vagonov pekmeza (marmelade) iz istega namena. Kmetijsko ministrstvo bo skušalo doseči, da bodo sadjarji iz običnega pridelka sliv pripravili čim večje količine pekmeza. Zlasti bo ministrstvo poskušalo, da bi tovarne konzerv in pekmeza povečale proizvodnjo, da bi se doma ustvarile na ta način potrebne rezerve za primer, če bi nastopila slaba letina prihodnje leto. Obenem bo kmetijsko ministrstvo dovolilo kuhanje žganja, ki bo imelo več kot 45 stopinj že zaradi tega, da prihrani ljudem stroške za nabavo novih sodov. Da bi pa kuhanje žganja omejili, pa bo ministrstvo pospeševalo tudi kuhanje brezalkoholnih sokov.

Važna seja banovinskega odbora JRZ

V nedeljo, dne 10. septembra, je v Ljubljani pod predsedstvom g. dr. Antona Keroca zasedal celotni banovinski odbor JRZ za dravsko banovino. Po izčrpnem poročilu o notranjem in zunanem političnem položaju je odbor pretresal in sklepal o vsem, kar je potrebno za prenašanje pristojnosti na posamezne banovine v smislu »Uredbe o razširitvi predpisov Uredbe o banovini Hrvatski na ostale banovine« z dne 26. avgusta 1939.

Banovinski odbor JRZ je izrazil živo željo, da se v teh pomembnih in težkih časih vsi Slovenci zedinijo v trdni disciplini na delo, da se priznana pravica o organizaciji banovin in prenosu pristojnosti začne čim prej uresničevati v naši banovini.

VSAK SLOVENEC, VSAK KATOLIK JE NAROČNIK MOHORJEVIH KNJIG. NAROČITE JIH PRI ŽUPNIKU.

Moderno suženjstvo

Spominjam se tistih časov, ko smo otroci doma za pečjo prebirali zgodbe o življenju in trpljenju ubogih sužnjev doli v črni Afriki ali pa smo brali stara poročila o krščanskih sužnjih tam v Carigradu. Ze brati je bilo tiste knjige in taka poročila težko, kaj pa šele prenašati okove in verige, trpeti udarce in biče, potem pa še lakoto in žejo in še to in ono nadlogo, ki si jo je zamislila človeška globa in hudobija. Kar veseli smo bili, da je Afrika daleč za gorami, da Turek več ne sme v naše kraje, z veseljem smo brali, da se evropske države prizadevajo z vsemi silami, da bi sramotno suženstvo zatrlje. Tisoč blagolovov je klicala naša duša na tiste človekoljubne Francoze in Angleže, o katerih smo brali, a kakšno vneto stopajo na prste neasmiljenim Arabcem in drugim mešetarjem in prekupčevalcem s človeško krvjo.

Toda vprašam vas, ali res suženstva v naših dnevih ni več? Ali so se res posušile solze zatiranih sužnjev, ali je res šel v kot krvavi bič, ali res sije vsemu človeštvu sonce zlata svobode? Ali je opravičeno pisati o modernih sužnjih. In kdo so, da jim snamemo verige, da jih vrnemo zlati prostosti? Mislimo, da boste radovedni, kakšno mora pač biti moderno suženjstvo.

Moderno suženjstvo! Samo nekaj pogleda v moderno bedo človeštva vam bi rad pokazal. Kar glejte, strmite in poslušajte!

Bivšim ujetnikom svobodno besedo

Svetovna vojna nam je rodila celo vrsto modernih sužnjev. Ali se še spominjate na trume vojnih ujetnikov pri nas in drugod? Kaj so bili vojni ujetniki drugega kakor sužnji! Tisto življenje v ujetniških taborih! Izključeni so bili ti ljudje iz človeške družbe, oropani svobode, živeli so v senci bajonetov, nikamor se niso smeli svobodno gani. In če so se?

Niso še napisani spomini vseh vojnih ujetnikov. Tudi nikoli ne bodo. Če bi pa bili, to bi bila knjiga gorja in trpljenja, knjiga, ki bi govorila, kakšne zverine so se ponekod skrivale v človeški koži in človeški obleki. Koliko je bilo pa tiste dni vredno življenje takega vojnega ujetnika!

Naj navedem en sam slučaj, eno samo sliko iz časa vojnega ujetništva. Velika noč je bila v deželi. Vojna oblast je bila vsaj toliko milostna, da je dovolila ujetnikom prost izhod. Od jutra do večera so se vsipale po hišah naših kmetov trume italijanskih ujetnikov, želeč jim »bona festa«. Recimo: Vesele praznike! Tudi v mojo hišo so prihajali. Kar smo imeli doma velikonočnega žegna, kar je sploh premogla hiša kruha, vse je šlo. Nazadnje prideta še dva. Hišna gospodinja je ravno pripravljala kuram hrano. Nekaj krompirja zmešanega z otrobmi. Pa sta prišla k hiši še dva siromaka iz tabora ujetnikov. Z znamenji sta kazala, da sta lačna. Pa z besedo tudi. »Fame, fame!« sta ponavljala. Da nimamo nič več, da smo že vse razdali, jim je dopovedovala hišna mati, siromaka pa le nista odjenjala. Kazala sta v kurje koritce in nista si dala dopovedati, da je to slabo, pre-slabo za človeka. Ves kuram namenjen krompir sta z otrobi vred pojedla. Pa s kakšno elastjo! Kajne, danes skoro nekaj neverjet-

nega. In vendar je vse, kar in kakor je napisano, do pičice resnično.

Kaj je vse to, kar sem sedaj napisal? Komaj kapljica iz trpljenja vojnega ujetništva.

Le napišite svoje spomine, le pripovedujte jih vi očetje svojim otrokom. Za zgled jim pripovedujte, da bodo videli in slišali iz vaših ust, kakšen siromak je vojni ujetnik. Taki siromaki so bili pri nas, taki skoro gotovo v Nemčiji, taki v Italiji, taki na Ruskem, taki drugod.

Prihajam do sklepa: Vsak vojni ujetnik, pa naj bi bil kjerkoli, je bil čisto navaden suženj naše moderne dobe. Z njimi ni nihče vsaj izmed poklicanih postopal tako, kakor se spodobi postopati z ljudmi.

Gospodje državniki! Mesto da bi se ukvarjali z novimi vojskami, naročite rajši bivšim vojnim ujetnikom, naj vam popišejo svoje doživljaje, naj odkrito povedo, kakšno pasje življenje so preživljali kot vojni ujetniki, dajte jim svobodno besedo in boste videli, da si takih dni in takega suženstva nihče več ne želi. Niti svojemu psu ne!

Ujetniške barake, uši, stradanje, zaničevanje, psovanje in druge dobrote, katerih so bili ujetniki deležni, govore na ves glas vojni ujetniki niso bili nič drugega kakor sužnji današnjih dni.

Žalostna povest o beguncih

Vojna nam je rodila še drugo vrsto suženstva. Vojaštvo! tako boste rekli. Ne, vojakov namenoma ne prištevam med moderne sužnje. Pač pa vas opozorim na svoječasne gališke in primorske begunce. Sicer vem, da so se tiste dni ti ljudje otepli imena »begunec«. Preseljenci ali kaj so že hoteli biti. Gotovo pa je, da zaradi imena njih usoda ni bila prav nič boljša, kakor svojčas slovita Prešernova kaša zaradi črke ni bila nič bolj okusna.

Le zamislimo se v življenje in trpljenje begunstva. Na svoji zemlji so bili svoji gospodje. Pa je prišel nenadoma ukaz: »Proč! S prvim pripravljanim vlakom proč!« Kdor je bil pri delu, je moral kar od dela na vlak. Tako so tisti siromaki sami pripovedovali. Skoro dobesedno kakor v evangeliju: Kdor je na strehi, naj ne hodi dol, da bi kaj vzel iz svoje hiše in kdor je na polju, naj se ne vrača domov po svoj plašč. Odšli so v dan ali v noč, neznan kam. Vlak je drvel z njimi po nepoznatih krajih in pokrajinah. S kakšnimi občutki so ti siromaki zapuščali svojo rodno zemljo! Ali se bodo sploh še kdaj vrnili? Kakšne bodo dobili ob vrnitvi svoje domove? Kdo jih bo pomagal dvigniti iz ruševin? In še milijoni drugih vprašanj jim je vstajalo pred očmi, eno hujše od drugega. In rešitev teh vprašanj mračna, temna, negotova.

Kako pa je bila tam, kamor so prišli? Če so tudi oblasti naročale, naj jih domačini sprejmejo z ljubeznijo in s sočutjem in če so tudi domačini pokazali, da imajo za uboge sirote dušo in srce, vseeno so se begunci bridko zavedali: v težavo in v nadlego smo jim. Zemlja po kateri hodimo, ni naša, hiše v katerih bivamo, niso naše!

Pa dokler so bili ti reveži vsaj med navadnimi zemljani, je še nekako bilo, vsaj prosto so se lahko gibali. Za prvo silo so bivali vsaj še med rejaki, ki so umevali njih bol in besedo. Ali ko je oblast v naglici po-

stavila begunske barake in jih je s silo nastanila v teh barakah, takrat je pa njih gorje naraslo vsaj in najmanj še za 50%. Ko so začeli begunski otroci, nevajeni podnebja in vsled nezadostne hrane v trumah umirati... Ne, vsaj mi, ki nismo okušali begunskega kruha in nismo pretakali njihovih solza in ne občutili njihovega domotožja, mi sploh ne moremo vedeti, kakšni sužnji svetovne vojske so bili begunci!

Povest begunskih taborišč, o grenka in žalostna povest!

Vsaj malo je doumel begunsko bol pekojni kanonik dr. Mihael Opeka v tisti pesmi o goriški begunci. Ali jo še kdo zna povedati? Vsaj nekaj naj je napišem!

Iz rodnih tal, iz sončnih brd pribegla v vaš sem kraj, naš mili dom kot božji vrt — uničen je sedaj... Vse strto in pogaženo, vse v kupih razvalin, podrtu in poraženo, — ostal je le spomin... In ta spomin, tako gorjup, na dnu srca leži, oh, kdo li dvigne še naš up, kdo solze posuši!

Povest o begunskih taborih in o trpljenju naših in drugih beguncev menda še ni napisana. Če bi pa bila, bi vpila do neba o krutosti in grenkosti modernega suženjstva.

Vemo tudi to: trpeli so ti ljudje, krvavo trpeli, a komu so smeli svoje gorje potožiti? Komu! Bili so razkropljeni, ločeni od svojih, tuji med tuji, za svoje znanec niso vedeli, ali če so vedeli, jim niso smeli pisati, kajf nad njihovimi pismi in stoki je bedel bavbar, stroge vojne cenzure.

Delavec - suženj stroja

Morebiti bo kdo rekel, da so bili ob času vojne naši in drugi ljudje res malo bolj na tesnem s svojo svobodo, ali danes pa takih sužnjih dni ni več. In jih tudi ne bo več! Prijatelj, Bog te usliši, tvoje želje in tvoje misli!

Ali naš nekaj tako oboževani in še vedno slavljivi Gregorčič je pel kakor vam je gotovo še znano: Vi trdi ljudje, ki bratov nesrečo in žalost tajite, očesa odprite, ušesa ne mašite... Suženstva je na svetu še več ku dovolj...

Poglejmo v vrste našega delavstva. Koliko sužnjih dni in ur preživlja naš delavec. Suženj stroja in kapitala...

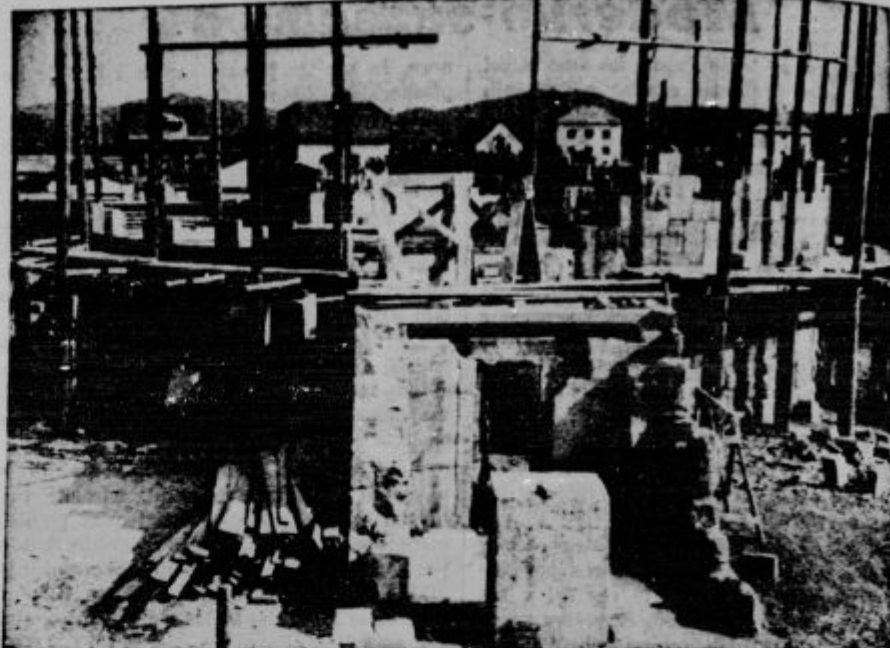
Samo malo naj zastor odgrnem, da dobite pogled na oder modernega delavskega suženstva. Nedeljsko delo po naših številnih tovarnah in drugih podjetjih imam v mislih. Ali ni to delo znak modernega suženstva? In če slišimo v opravičevanje nedeljskega dela besedo, da delavci ponekod sami žele v nedeljo delati, je to samo nov dokaz modernega tlačanstva in suženjstva, ki ga kapital zakriva v vprašanja: »Ali res nočeš denarja? Ali ga imaš toliko preveč, da se ga braniš? Ali nočeš tudi v nedeljo zaslužiti?« Tako se igra kapital s človeško pohlepno. Mi pa pod njegovo težo in silo že dokaj dihamo, neznošen nam postaja. Bore delavec postaja suženj brezsrčnega kapitala, suženj tovarniških jermenov, katerim mora darovati svoje žulje, svoje versko prepričanje in svoje naravne in človeške pravice. Skozi nedeljsko in prazniško zvonjenje tuli tovarniška sirena kakor vsem v posmeh svojo divjo pesem: »Suuuuuuuženj!«

Strana je ta pesem. Kje so tiste tolikokrat hvalisane postave človekoljubja, kje je tista tolikokrat v nebo povzdignovana socialna postavodajal. Na papirju morebiti, v dejanju pa...

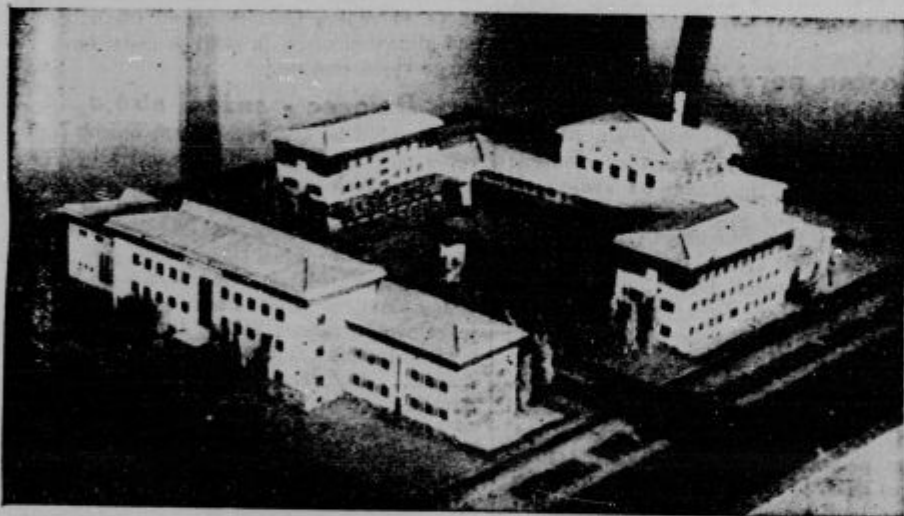
(Nadaljevanje.)

Jogled na grobove italijanskih vojakov na vojaškem pokopališču pri sv. Križu.

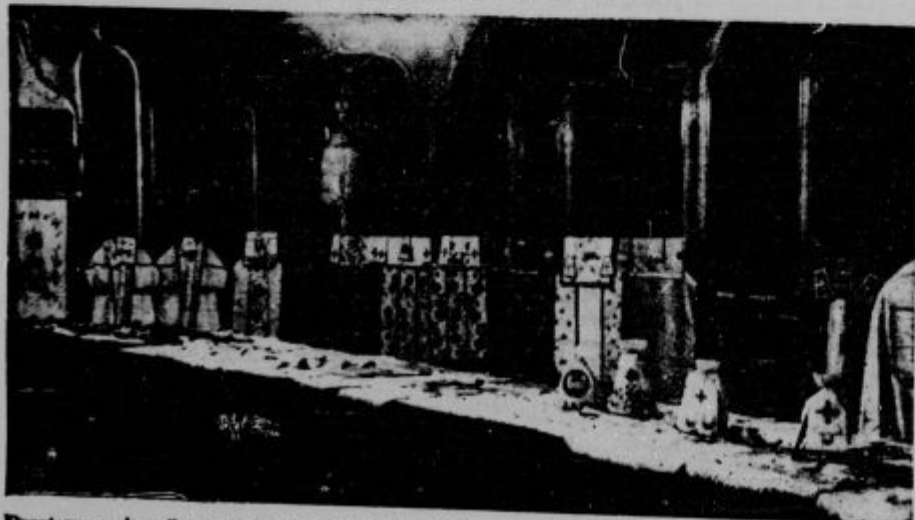
Nova kostnica na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani raste iz tal. V ospredju začetno stopenišče, sredi katerega stoji betonski podstavek za kip „kranjskega Janeza“, ki je svoj čas stal v gaju judenburških Ertev

Model državne mlekarne žole in Osrednje gore njske mlekarne zadruga, ki jo gradijo v Kranju in bo spomladi prihodnjega leta že pričela obratovati.

Najrazličnejše vrste medu in voska na ljubljanskem velesojmu.

Razstava cerkvenih paramentov v škofijaki palači v Ljubljani je bila pretekli teden in si jo je ogledalo zelo mnogo ljudi

Model starega kranjskega kmečkega čebelnjaka, ki je bil razstavljen na velesojmu.

V Parizu so poskrbeli za dragocene umetnine na ta način, da so jih zakrili z deskami ali pa obložili z vrečami, napolnjenimi s peskom, da jih ne bi poškodovali granatni drobci.

V času vojne morajo biti vsa mesta ponoči zatemnjena. Da pa se promet kljub temu more vršiti, so pločnike ob robih pobarvali z belim pasom, da je širina ulic bolj vidna.

Motorist je bil nasekan in v takem stanju je vozil, tako da je bila vsa širina ceste njegova. Nasproti mu je pripeljal enovprežni mlekarški voz. Voznik se je umikal na desno in levo, da ne bi prišlo do trčenja.

Motorist je s trudom obvladal zavore in ko je ustavil, se je zadržal na vozniku:

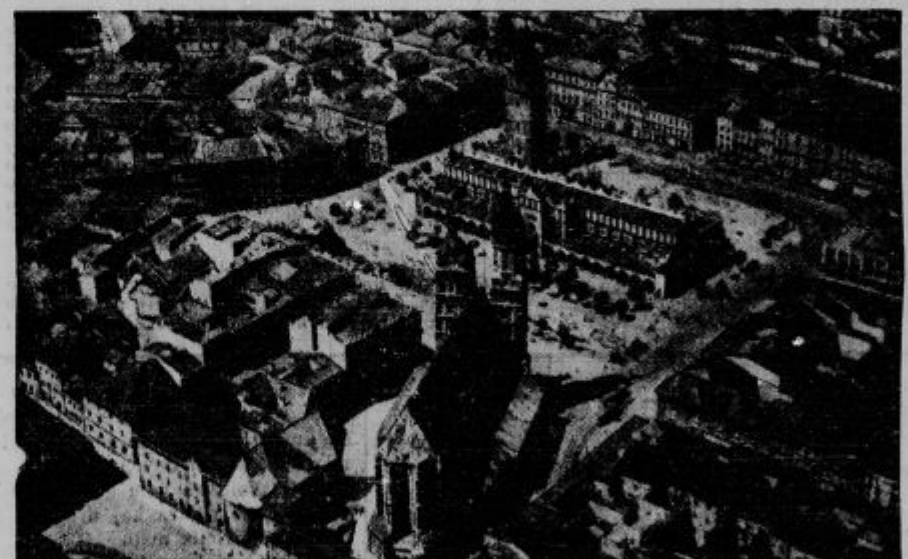
»Hej, vi, kaj pa naj to pomeni?«

»Kaj pa naj bi pomenilo?« je vprašal voznik.

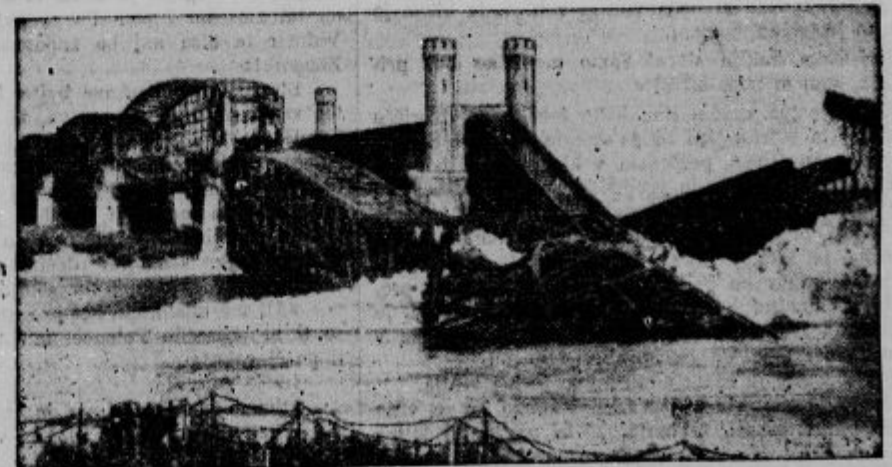
»To, da vozarite s pijanem konjem.«

Wawel, kraljevska palača poljskih kraljev in njihova grobnica. Katedrala krakovskega nadškofa.

Pogled na glavni trg v Krakovu, katerega so nemške čete prejšnji teden zasedle. V ospredju je cerkev, posvečena Mariji (Marjaska cerkev), v kateri je slaven oltar Vita Stwosza, v ozadju Su-kiennice, stara tržnica, v zgornjih nadstropjih je pa sedaj muzej.

Pogled za most, ki ga je poljska vojska ob umiku podrla.

PO DOMOVINI

Ravnateljstvo za prehrano dobimo

Kmetijski minister dr. Čubrilovič je sprejel v svoji pisarni domače časnike ter jim podal krajšo izjavo o ustanovitvi ravnateljstva za prehrano in preskrbo prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Minister dr. Čubrilovič je poudaril med drugim, da je bila na seji ministrskega sveta sprejeta uredba z zakonsko močjo o ustanovitvi ravnateljstva za prehrano prebivalstva. Namen ravnateljstva, ki se s to uredbo ustanovi, je v tem, da se v mirni dobi bavi z vprašanjem prehrane prebivalstva. Za časa vojne bi pa ravnateljstvo za prehrano prevzelo važno nalogo in tako uredilo prehrano celokupnemu prebivalstvu in vojni sili. Uredba je dobila obvezno moč ter se bo ravnateljstvo ustanovilo takoj. Ravnateljstvo bo imelo več oddelkov in to: oddelek za letopis, oddelek za prehrano ljudstva in živine, oddelek za trgovino in industrijo, oddelek za delovne moči in oddelek za proučevanje in preizkušanje. S to ustanovo za naš narod bo vsa narodna obramba stopila na varnejši temelj. Kmetijski minister je dalje izjavil, da je bila seja ekonomsko-gospodarskega odbora ministrov, na kateri je odbor razpravljal tudi o goljufijah, ki se javljajo pri nakupovanju pšenice. Nekateri prekupčevalci skušajo ceno pšenice od 150—165 din znižati vsvoje spekulativne namene. Prihodnje dni bo izdanih v tem pogledu več ukrepov, tako da bodo vse goljufije v bodoče izključene. Prav tako je gospodarski odbor ministrov sprejel več ukrepov, da se letošnja izvrstna sadna letina ne bo prodajala pod ceno. Zato se bo predvsem omogočila večja

poraba doma. Kupec in prodajalec se bosta oprostila gotovih trošarinskih in prevoznih carin. Prav tako je izdano dovoljenje, da se bo iz sliv lahko kuhalo močno žganje, več kakor 45 odstotkov. Poštna cena za zabožke do 5 kg se bo znižala na ceno do 1 din za kilogram. Vsi ti ukrepi bodo izdani prihodnje dni. Dr. Čubrilovič je ugotovil, da so to prav lepi uspehi sedanje vlade na gospodarskem polju.

Češpljev teden v Ljubljani

Mestna občina ljubljanska bo priredila od srede 13. sept. pa do druge srede 20. septembra češpljev teden. Tako bodo imeli kmetje in tudi meščani kar tri tržne dneve, namreč dve sredi in soboto dosti prilike, da kmetje z vseh krajev pripeljejo na ljubljanski živilski trg čim največ zdravih in dobro zrelih sliv in češpelj in se z njimi bolj kakor druga leta mestne gospodije založe po najnižjih cenah. Mestna občina ljubljanska zato ves češpljev teden na uvožene češplje ne bo pobirala nobene trošarine, ki znaša sicer 25 par od kilograma.

Čeprav je tudi v najširše kroge že prodrla prepričanje, da brez sadja ni zdravja, vendar pri nas porabimo še vedno mnogo premalo svežega sadja, še mnogo manj pa vkuhanega in predelanega za trajno porabo. Izvozna statistika naše države nam pa dokazuje, da drugje prav našo češpljevo marmelado ali naš pekmez že smatrajo za vsakdanji kruh. Če torej po drugih državah uporabijo ogromne množine naših sliv in češpelj ter pri nas izdelanega pekmeza, zakaj se ne bi s temi dobrotami in s to zdravo hrano okoristili tudi mi doma! Letos imamo izredno bogato letino sliv in češpelj in tudi druge razmere so vzrok, da so cene sadja, predvsem pa sliv in češpelj, pri nas tako nizke, kakršnih nikdo ne pomni. Navzlic temu

pa pri nas še velika večina gospodinjstev, češpljevo marmelado samo za poslastico in za luksuz. Menda jih ni več treba opozarjati na koristi uživanja sadja, saj vsi zdravniki brez izjeme priporočajo in tudi zahtevajo, da zlasti mladina mora dobiti čim največ sadja, če starši hočejo imeti zdrave in krepke otroke. Cene slivam in češpljam so pri nas že tako padle, da so gotovo najcenejše živilo. V drugih delih naše države ob tem času ljudje žive skoraj od samih sliv in vendar se prav ti kraji, kjer se ljudje preživljajo skoraj s samo rastlinsko hrano, ponašajo z najbolj zdravim in najbolj krepkim ljudstvom. Naj se tudi pri nas starši napolnijo že otresejo predsodka, da sadje otrokom kvari želodec, pač pa naj se sami prepričajo, da bodo otroci tudi pri sami rastlinski hrani vedno veseli, zdravi in krepki. Če si otroci nabasajo želodčke z grozdem in češpljami, nato pa napijejo vode, imajo matere seveda sitnosti in skrbi. Kadar daste otrokom sadja, jih ne napajajte z malinovicem in vodo, saj je itak v sadju dosti vode za žejo.

Ker so cene češpljam in slivam že itak padle globoko pod normalo, bomo prihodnji teden v Ljubljani imeli dosti najlepših sliv in češpelj tako poceni, da se lahko vsaka družina založi s češpljevo marmelado za vse leto. Pri sedanjih cenah se bo 25 para pri kilogramu že prav mnogo poznalo, saj bodo trošarine oproščene prav vse slive in češplje, naj pridejo

Za romarje k Mariji Lurški v Rajhenburg
— slovenski Lurd — z izletom v Zagreb dne 23. in 24. sept., si lahko izberete potovanje z vlakom ali pa z avtom. Cena avtovožnje je 85 din: Ljubljana, Trebnje, Mokronog, Slovenica, Rajhenburg, Brežice, Zagreb, Samobor, Kostanjevica, Novo mesto, Ljubljana. Vožnja v Ljubljano v soboto popoldne z nedeljsko povratno karto. Zaradi nezadostnih prijav posebni romarski vlak ne bo vozil. Avto odpelje 23. sept. ob 16.30. Prijetna in zanimiva vožnja. Prijave in vplačila do 20. sept. Brezplačna navodila pošilja uprava »Po božjem svetcu, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17. — (Tehnična izvedba Tujsko-prometne zveze.)

Besede

(Povest)

Spleal N. Velikonja, ilustriral akad. slikar L. Šušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

»Prav, prav, da si le opulil!« je rekla ter se obrnila spet v vežo.

»Glejte, kakšen križ!« mu je šinilo na misel. »Povedati ji moram!« je skočil na noge. Ni se ozrl na Polančevko, ki je vsa rdeča v obraz od vina in fantovega obnašanja obstala na dvorišču. France pa je Neži nekaj rekel in smuknil skozi mala vratica v hlev. Iz hleva je mogel po lestvi na skedenj.

»Naj čaka koklja stara! Samo meni ne boš prikavljala, sam si bom izbral!«

Gledal je pri strešni lini, kako ženska na dvorišču ne ve, kaj bi storila. Ali bi ga čakala, ali ne? Stopila je do rante in šiirne, pogledala v hlev k prašičem ter čakala. Pobrala je trsko in prepodila z njo kokoši, ki so greble pod sončnicami. Franceta le ni bilo. V njej je začelo kipeti, obrnila se je ter jezno stopila v hišo. Rdeča in zaripla je bila v obraz od sonca, pijače in jeze. Privihala je rovak na desni roki, mahnila z njo za oso, obrisala si nos ter ni vedela kaj bi. Nazadnje si je domislila, da mora počakati Polonce. Hči je bila šla v klet po kislno mleko, da ga izpinji.

»Zdaj grem!« je rekla mati, ko se je hči vrnila. Polonce je prinesla veliko latvico mleka ter ga vlila v veliko pinjo. »Samo ta matuček* bi pa že bil lahko

* Lesen pladenj z dober centimeter širokimi, gostimi luknjami, ki je nasajen na lesen držaj. Ta držaj gre skozi pinjin preluknjan pokrov. Skozi luknje vre mleko, ko »delate«

novic je rekla, ko je posadila v pinjo že škrbasti matuček ter nanj nataknila volti pokrov. »Povsod se čuti, da jim manjka mlade gospodinj!« je rekla ter primaknila stol, da bo delala v pinji.

»Po volitvah bom govorila s Vidmarjem, zdaj nima ne ušes, ne oči za kaj drugega. Po volitvah. Saj bodo kmalu!« je rekla mati.

»Kmalu!« je odvrnila. »Gospodar je pripovedoval, da mu je glavar rekel, da kmalu. Pisanega še ni nič. Pa naj ni potreba. Odbor pride na sejo in izvoli!«

»Očetu bom rekla, da naj Ruparja ne voli. Naj Vidmarja Ruparica te je samo zato peljala k birmi, da bi on bil zmerom župan. Pa so ga! Naj ga! Zdaj naj bo Vidmar in hiša naj bo županova in ne podžupanova! Zbogom!«

Šla je mimo Peskove bajte. Rezka je bila v vrtičku ter vrgla čez ograjo koprivo, ki se je skrila na voglu. Zemlja se je potočila Polančevki pod noge. Rezka je to zmerom delala, da je veliki plevel metala čez ograjo, toda Polančevka je vzkipeala. Od vina ji je bilo rožnato pred očmi in vse se ji je zdelo povečano. Kepica rjave zemlje je bila kepa, kopriva pa vsaj velik grm. In v vrtičku Rezka s svojim rdečim predpasnikom, ki se je Polančevki zdel ognjen in sikajoč!

»Ali me misliš ubiti?« je zarohnela nad deklico. »Če se ti ni posrečilo Polonce, misliš vsaj mater. Oče psa, ti pa človeka!«

In je pljunila.

»Nisem videla, botra!« je jecljala deklica.

»Nisi videla! Če bi ne bila videla, bi ne bila vrgla

v pinji; s tem se mleko meša in izpinji. Zanimivo je, da se pri nas uporablja glagol »delati« predvsem za »delati v pinji!«

RAZNO

Pogovor s znaki. Ko je neki Nemes bival v Petrogradu v bivši Rusiji, je večkrat delal izlete v okolico. Nekoč se je ukasnil in si je moral v neki vasi najeti vos, da bi se dobil vlak za v Petrograd. Toda — kočijač ni razumel drugega ko rusko in Nemes mu je moral s znaki dopovedati, kam da bi rad prišel. Zatorej je posnel lokomotivo, puhal je na vso moč piff... piff... in je slednjit silno zavižgal, tako da mu je še vsa sapa pošla. Videti je bilo, da ga je zdaj kočijaž vendarle razumel, pokimal je in namignil Nemcu, naj se usede na sani. Sani so brzele ko blisk. Ker je bil tak snežni metež, ni mogel Nemes videti potl, in ko so se čez četrtr ure sani ustavile, je Nemes obstal pred — norišnico.

Vljadnost je lepa čednost. Daniel Camella je bil izredno vljuden mož, kar je dokazoval ob vsaki priliki. Prav ta lepa lastnost mu je nekoč tu lastno življenje. Pred neko trgovino v Liverpoolu se je dreljala velika množica ljudi. V tej

iz bližnje okolice ali pa s katerekoli strani naše banovine in države.

Posebno pa opozarjamo kmete, naj izkoristijo lepo priliko, ko bodo slive in češnje v Ljubljani oproščene trošarine, da jih z vseh strani čim največ pripeljejo na ljubljanski trg. Če se prekupcem izplača prevoz češnje v mesto, se bo gotovo tudi producentu samejmu izplačalo in bodo tako zaslužili tudi njegovi konji. Zaslužek, ki ga spravijo v žep prekupčevalci, naj si lepo razdele kmetje in mestne gospodinje.

Ker so se pa zadnje dni nekatere gospodinje pritoževale, da v Ljubljani po trgovinah ni mogoče dobiti sladkorja, opozarjamo trgovce, naj za svoje odjemalce pripravijo dovolj sladkorja po predpisanih nižini ceni, da ne bo spet pritožb in nezadovoljnosti med gospodinjami, predvsem pa tudi ne najraznovrstnejših neutemeljenih in razburljivih novic. Mestni tržni urad je napravil vse korake ter najstrožje kontrolira prodajo živil, da se ne bi morda le kdo pregrešil proti silno strogemu zakonu o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije. Vsem špekulantom prete namreč prav hude posledice za kakršnokoli prikrievanje, kopičenje ali draženje blaga s kaznijo 6 mesece in 50.000 din globe ter z zapleno vsega blaga.

Razstava cerkvenih paramentov

Razstava cerkvenih paramentov v škofijski palači v Ljubljani je bila letos deležna prave številne občiska. Na razstavi so bila razna liturgična oblačila, med njimi 22 prav lepih mašnih plaščev. Veliko zanimanja so vzbujala ogrinjala za sv. Rešnjega Telo (velumi), potem avbe z lepimi kvacikanimi ali kleklanimi čipkami, z vezanjem bogato okrašene pale itd. Vseh predmetov na razstavi je bilo 264. Vsa razstava je nudila krassen pogled v en del delovanja bratovščine sv. Rešnjega Telesa, v skrb za lepoto bogoslužnih oblačil v ubožnih cerkvah. Bratovščina pa tudi v vseh župnijah pospešuje čiščenje Zveličarja, pričujočega med nami v sv. Rešnjem Telesu. Tako nadaljuje delo, ki so ga verska združenja v ljubljanski škofiji izvrševala že pred 400 leti, ko so krivi nazori hoteli izpodrinuti razodeto resnico v sveto evharistično skrivnost, naše ljudstvo pa se je zbralo v bratovščini sv. Rešnjega Telesa, da svojo ve-

ro v Jezusovo navzočnost v presveti Evharistiji naglasi, poglubi in proslavi. Po protestantizmu in janzenizmu je bila prvotna oblika bratovščine v naši škofiji zatrla. V sedanjih uredbi pa prelepa verska organizacija v ljubljanski škofiji obhaja prav letos svojo osemdesetletnico (ustanovljena je bila 11. marca 1839). Splošno hvaljena letošnja razstava je dokazala, da je bratovščina vedno mladostno čila in neumorno delavna. Naj se v vseh župnijah zbere verno ljudstvo pod njenim okriljem!

Iz raznih krajev

Stranje. Na Malega Šmarna dan so pokopali v Ljubljani tukajšnjega posestnika Andreja Dobovšek, ki je nekaj dni prej umrl za rakom v želodcu v ondotni drž. spošni bolnišnici. Imenovani je bil dober mož, skrben gospodar in za časa svetovne vojne in še prej skozi več let župan takratne občine Bisteršica. Domalega vsako prvo nedeljo si ga videl v vrstah apostolstva mož, kjer ga bomo odslej zelo pogrešali. Naj mu dobri Bog nakloni večni pokoj! — Ker že pišemo, pa še čez cigansko nadlogo malo potožimo. Tako pogostoma obiskujejo naše kraje potujoče ciganske družbe, da so postali res prava toča za vso našo okolico. Višja gosposka bi prav storila, če bi te ljudi, ki so nam samo za nadlego, odpravila kam drugam ali pa naj bi jih prisilila, da se lotijo poštenega dela. Če mora delati naš kmet, zakaj naj bi cigan samo postopal, lenobo pasel in kradel! — Z regulacijo hudournika Bisteršice bodo menda za letos končali. Vsaj najhujše rane so malo zadelali. Caka pa delavce in inženirje še mnogo dela, preden bodo to divjo neugnanko ugnali v kozji rog.

Prežganje. Kakor mora je legla na prežganjske farane žalostna novica, da nas zapuška nad vse dobri duhovni oče č. g. župnik, duhovni svetnik Josip Stupica. Po dvanajstletnem pastirovanju nas zaradi zdravstvenih razmer zapuška in odhaja v nižje ležeče Kresnice. Gospod svetnik, težko nam je vsem ob tem slovesu. Slednja stvar, slednji korak, ki ga kamorkoli namerimo, priča o Vaši delavnosti in duhovni obnovi pri nas, Prosvetni in občinski dom, občina, cerkev in druga javna dela bodo še pozni rodovom pričala o Vaši delavnosti. Koliko je pa skritega duhovnega žrtvovanja in napredka v tem času, kar ste v pre-

žganjski fari, ve pa samo — Bog. Niso Vas, g. svetnik, cenili in ljubili samo Vam izročeni farani, ampak vsa občina Vas je tako upoštevala, da Vas je občinski odbor soglasno izvolil za častnega občana trebeljevskega. Še škofija je videla v Vas tako gorečega in zmogljivega duhovnika, da Vas je odlikovala z imenovanjem za duhovnega svetnika, za kar so bili farani ponosni. — Pogrešali Vas bodo fantje v odseku, ki ste jim kot izvrsten govornik tako živo predavali pri sestankih. Bili ste pri igrah režiser, sufler, pevovodja itd. Prosvetne organizacije in vse ljudstvo se Vas za vse dobrote najlepše zahvaljuje. Naše molitve Vas bodo spremljale tudi na novem službenem mestu, na katerem naj Vam da božji Pastir vso srečo, mnogo uspeha in božjega blagoslova. Vsi farani Vam v duhu podamo roko v slovo in klinčemo: Z Bogom. Bog Vas živi in še katerikoli na svidenje. — Najlepša hvala na tem mestu nečakini g. svetnika gd. Micki za njeno neumorno dvanajstletno petje na cerkvenem koru. Kresniškemu pevskemu zboru čestitamo, ker bo dobil tako izvrstno pevsko moč.

Mokronog. - Dne 4. septembra 1939 je po težki boleznii nenadoma umrla zelo poznana in spoštovana Lindičeva mama iz Mokronoga v starosti 76 let. Bila je verna žena in dobra mati svojim štirim otrokom, ki so vsi dobro preskrbljeni, ter zvesta dolgoletna naročnica »Domoljuba« in drugih nabožnih časopisov. - Naj ji sveti večna luč in naj ji bo domača zemlja lahka!

Dravljje. V nedeljo so Dravljje proslavile 30 letnico obstoja Prosvetnega društva. Lepi praznik Dravljje je že na predvečer prijetno označilo kresovanje in slavnostna predstava »Srenjce« v Društvenem domu. Igra je popolnoma uspela in žela lepo priznanje. V nedeljo dopoldne se je začel tabor ob pol 9 z mogotnim sprevedom, ki je krenil od nove šole v Zgornji Šiški do nove cerkve v Dravljah. V sprevedu je bilo okrog 1500 ljudi. Posebno po-

trgovin je bila velika razprodaja blaga in vsak je hotel poceni kupiti kako stvar. Za Danielem Cumello je stala 60-letna Somers Teresa, ki se v gneči ni mogla niti premakniti. Cumella ji je v svoji vjdnosti prepustil svoje mesto in si tako — rešil življenje, kajti v naslednjem trenutku je zaletel deževati iz gornjega nadstropja bližnje hiše prah in kamenje. Nesrečno gospo Somers je tako nesrečno zadel kamen, da je obležala na mestu mrtva. Več ljudi je bilo ranjenih in prepeljano v bolnišnico z več ali manj težkimi poškodbami. Cumella pa je odnesel zdravlo kožo.

Noge niso votle. V šoli so se učili o kroženju krvi. Pa pravi učitelj: »Če se postavim na glavo, ali se mi potem vsa kri prelije v glavo?« Učence: »Da!« — Učitelj: »Kako pa, da mi vsa kri ne odteče v noge, kadar stojim?« — Učence: »Ker niso votle in prazne kakor — glava.«

Če bi držal besede... »Za en sam vaš poljub, Resposodična, bi rad umrl.« — »Hm, ko bi vedela, da bi besedo držali.«

na cesto. Nikoli nisi prej. Ko si mene zagledala, si pa mislila: hčer sem že, še danes se poznajo tvoji nohti, zdaj bom merila na mater!»

Rezka se je tresla od skrite ihte, vendar se je premagala in stopila k ograji.

»S to zemljo se vendar nihče ne ubija. Polonca je začela. Ali naj pustim, da me potolče? Nohti se ji pa ne poznajo; če se ji, se je kam zadela ali ji je kaj odletelo v glavo. Ni se ji poznalo takrat, še manj bi se ji zdaj, saj je že mesec dni. Če bi ji takrat glavo odtrgala, bi se ji bila že zarasla!« se je vnemala.

»Sveda, glavo! To bi ti rada videla. Kakor da res France zate mara?« Erklja smrkava je rekel. Ne vem, če je tebi, toda rekel je!« se je stopila k ograji.

»Če ni meni, je Polonci je bruhnla Rezka z vso pridržano jezo. »Naj se le šopiri, tudi njej bo še kovač skoval uzde. Potrebna bi jih bila!«

Kakor bi bila brez vsakega premisleka. Zdelo se je, da ji je sonce, ki je strmelo skozi košata drevesa, vzelo vso pamet. Košati petelin je na orumeneli trati dvignil greben, tresnil s peruti, da se je dvignilo perje, ter zakikirikal; kokoši so za trenutek prisluhle. Rahlo je nekje za bodiko smrdel kravček, sonce se je upro v drobnet žarku na zgrabek, ki je bil posejan z drobci razbite steklenice. Otrok je nesel v nji petrolej ter trčil z njo v visok, z mahom poraščen kamen, ki ga Pesek ni mogel več vzdreti pri svoji bajti. V vročini je petrolej imel svoj duh, da ga je čutil, kdor je zavil mimo bajte.

Polančevka je vsa besna izdrla kol iz ograje.

»Vse bom povedala, da bo vedel za tvoj jezik. Fant se mora šopiriti. Da mu kovač zakuje usta? Saj vemo: moj mož, kaj ne? Dobro sem čutila, kam meriš! Vem, da si mu rekla 'Smrkavec!' si je ji obračala beseda.

»Nisem rekla!«

»Pa Polonci! Še meni si rekla! Ali ji nisem mati! Samo, da bi napravila zdrabo! Pa je ne boš! Nič ne boš opravila, če si še tako prizadevaš! Na!«

Rezka ni pazila in Polančevka ji je pljunila v obraz. Deklica je zakričala in na vratih se je pokazala mati. Zdaj je Polančevka njeno hčer! Videla ni, a sklepala je, da jo je udarila ali kaj, sicer bi ne bila zavpila. Videla je, kako se hči pripogiba in briše, kako glasno vpije Polančevka pri ograji.

»Ali te je?« je zakričala na pragu ter si trdo privezala ruto. Čutila je, kako ji srce naglo bije in v lica ji je planila kri. »Zakaj te je?«

»Za nič!« je rekla Rezka.

»Za nič, kako, za nič! Ali nisi rekla Francetu, da mu bo moj mož zakoval usta in da je smrkavec! Ali nisi vrgla polena na pot, da bi me zadelo, če bi se ne bila umaknila? Ali me nisi udarila? Mene, ki imam hčer starejšo od tebe? Zdaj vem, zakaj se še danes pozna Polonci, če pa imaš kremplje kakor satan!« ji je sproti krojila domišljija.

Vpila je, da ni Rezka prišla do besede. Se France je alšal njeno vpitje. Naglo je splezal na kup razbite opeke za hišo in gledal. Polančevka je pehala slino.

Rezka je stiskala pesti.

»Lažete!« je kriknila. »Čemu lažete? S Francetom nimam nič. Odkar je Polonca tam, naj ga ima. Pri dveh ognjih se ne bo grel. In jaz mu ne bom za hrbtom. Naj jo ima, če jo mara. Vas pa nisem ubila! Lažete!«

»Da lažem?« je vzkliknila, odprla ter stopila na vrt proti Rezki.

Tisti hip je odzad prihitela Ruparica:

»Na mojem vrtu nimaš nič iskati, kar spravi se! Najprej vpiješ, pa ti ni dovolj. Ali te je tako zabolela ali je Vidmarjevo vino krivo, baba pijana?«

Zaupajmo svojo usodo preizkušenim krmarjem

Naša vlada je v svoji uradni izjavi, priobčeni v dnevnem časopisu, jasno začrtala stališče, ki ga bo Jugoslavija zavzemala v današnjem mednarodnem položaju. Naša država bo dosledna v izvajanju svoje dosedanje politike in bo ostala nevtralna pri sporih, pri katerih nista prizadeti neodvisnost in nedotakljivost našega ozemlja.

Tej odločitvi najvišjih državnih voditeljev, katero so narekovala bitne koristi našega ljudstva, se moramo v današnji dobi mednarodnih pretresov vsi državljani pokoriti in izdanim navodilom prilagoditi zasebo in javno življenje. Nevtralnost zahteva, da zasledujemo usodne svetovne dogodke s mirom in nepristranostjo. Zato naj brezpogojno izostane vsako izražanje naklonjenosti ali nasprotja do katere koli tuje države.

V teh hudih časih pa nam je zlasti potreben red v gospodarskem življenju. Opustimo vse, kar bi nasprotovalo običajnemu gospodarskemu redu. V tej zvezi bi bilo pred-

vsem treba poudariti, da ni najmanjšega poudara za kako bežerno zalaganje v življenjskimi potrebščinami. Vedeti je tudi treba, da je po zakonu o pobirjanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije prepovedano kopičiti življenjske potrebščine za to, da bi blago vzeli iz prometa in s tem zvišali njegovo ceno. Prodajalcem je prepovedano zahtevati za blago višjo ceno, kakor je ona, ki jamči običajni in dovoljeni trgovski čisti dobiček. Prepovedana je preprodaja in špekulacija, ki naj podraži cene življenjskih potrebščin.

Resna doba, ki jo preživlja floveštvo, stavi na vsakega državljanu nove dolžnosti. Strnimo se vsi ko en moč okrog našega kralja in našega kraljevskega doma. Zaupajmo brez skrbi svojo usodo preizkušenim državnim krmarjem in delajmo z vsmo in poštovanjem za dobro in veličino naše domovine. Tako bo Jugoslavija brez zlih posledic prebrodila dobo viharjev, ki že divjajo onstran naših meja.

zornost so vzbujale narodne noše, fantje v krojih, članice dekliških krožkov, mladenke in naraščaj. Ob pol 10 se je začela sv. maša na prostem. Po maši je bilo taborno zborovanje, na katerem je imel slavnostni govor g. inž. Sodja. Na tabo se je pripeljal tudi njegov pokrovitelj, ljubljanski župan dr. Jure Adlešič, ki so ga taborjani prisrčno pozdravili. Navzoča sta bila tudi občinska svetnika Malgaj in Babnik. Popoldne je bil ob 3 javni telovadni nastop, pri katerem so uspešno nastopili člani, članice, mladi in mladenke ter naraščaj in odlični orodni telovadci. Na vsej prireditvi je sodelovala salezijanska godba, ki je povzdignila veselo razpoloženje in navdušenje taborjanov.

Sv. Helena. FO in DK Sv. Helena sta priredila v nedeljo, dne 3. septembra na svojem letnem telovadišču v Dolskem svoj III. telovadni nastop. Najprej so nastopili člani s prostimi vajami, za njimi naraščaj, gojenke in mladi, pa mladenke s prostimi vajami. Vsi so z ljubimi, točno izvajanimi točkami navdušili občinstvo, ki se je kakor po navadi, udeležilo te prireditve mladine v obilnem številu. Nato je imel podpredsednik FO g. šolski upravitelj v pokoju K. Igljič lep pozdravni govor, v katerem je z vsem ognjem navduševal mladino k neomajni zvestobi katoliškim načelom. Za njim je govoril bivši poslanec Smersu, nakar je predsednik zasav. okr. g. Majdič F. razdelil di-

plome odsekom in odlikovancem. Posebnega priznanja je bila deležna izborna vrsta našega FO, med njimi v prvi vrsti domačin, mednarodni telovadec K. Janež in poštivovalni predsednik FO Ivan Ramišak.

Belnek pri Moravčah. V tukajšnji graščini je umrl prejšnji teden graček Maksimilijan Daublebsky pl. Eichhain, viceadmiral v pokoj. Rodil se je leta 1865 na Dunaju in služil pri bivši vojni mornarici, kjer si je pridobil visoka odlikovanja. Po končani svetovni vojni je stopil v pokoj ter se nastanil v Gradcu, poleg pa je preživljal s svojo družino v Belneku, katerega je bil silno navezan. Ljudstvo ga je spoštovalo, saj je bil pokojni globoko vera mož in pol sočutja do ubogih. Čelo ob delavnih je hodil k sv. maši in prejemal sv. obhajilo. Svoje zadnje počivališče si je izbral ob podružni cerkvi Matere božje na Dritji, kar dokazuje, kako drago mu je bilo to svetišče. Pogreba se je udeležila domala vsa okolica in zasula krsto s cvetjem. Počivaj v miru blagi pokojnik ob cerkvi, katero so sezidali tvoji davni predniki, kjer so mnogi tudi pokopani.

Velesova. Zaupanje na pomoč Matere božje in izredno lepo vreme je privabilo na Mali Smarec veliko vernikov na božjo pot v Velesovo. Ob 10 zjutraj se je vršila služba božja ob večji udeležbi kot druga leta. K popoldanskemu cerkvenemu opravilu je prišlo toliko ljudi, da je bila prostorna cerkev premajha. Slavnostno pridigo je imel g. misijonar Tavtar in pozival navzoče k zaupanju na Marijino pomoč, ki je kraljica mira. Nato se je razvil dolga procesija, ki jo je vodil g. dekan M. Škerbec ob asistenci duhovnikov in bogoslovcev. Starodavni Marijin kip so nosili bogoslovci. Pri procesiji so korakali v vrstah člani fantov, odsekov in dekliških krožkov v krojih. Vsi udeleženci so z glasno molitvijo in lepim obnašanjem pokazali, da se zavedajo, v kako resnih časih živimo, da je treba zaupno in stanovito Boga prositi in Marijo, da odvrneta od nas in naše domovine preteče nevarnosti. Po procesiji so bile v cerkvi slovesne pte litanije Matere božje, pri katerih je odpevala vsa cerkev.

Moravče. Razne nesreče in nezgode zahtevajo letos pri nas zmeraj nove žrtve. Na praznik Marijinega rojstva smo pokopali 28 letnega mladeniča Jožefa Urankarja iz Zaloga. Hotel je otresti visoko hruško ter se je povzpel prav do vršička. Tam se je pod njim odčlenila veja

37

Gospod Volodijovski

Tedaj sem ukazal drugega za drugim prijeli, na gomilo pod križ pripeljati in posekati. Bili so med njimi stari, sivi kmetje in dečaki! Prvi torej, ki so ga pripeljali, pravi: 'Pri Gospodovi znaki, pri tem Kristusu, usmili se, gospod!' Jaz pa na to: 'Po vratu ga!' Dragonec je udaril in odsekal glavo... Pripeljali so drugega, ta prav isto: 'Pri tem usmiljenem Kristusu, usmili se!' A jaz njet: 'Po vratu ga!' Prav tako je bilo s tretjim, četrtim, petim; bilo jih je štirinajst in vsak me je zaklinjal pri Kristusu... Ze je uganila tudi zarja, ko smo končali. Ukazal sem jih položiti v krogu okoli podnožja križa... Bedak! Mislil sem, da razveselim s tem pogledom Edinega Sina, od pa so še nekaj časa gibali, ta z rokami, oni z nogami, včasih se je kateri prevrgel kakor riba, ki jo potegnje iz vode, toda to je bilo kratko; hitro je zapustil vigoz (življenjska sila) njih telesa in letali so v krogu tihno...

Ker se je bila napravila že popolna tema, sem sklenil ostati tam in prenočiti, četudi ni bilo moč goče s čim zapaliti ognje. Bog je dal toplo noč, zato so moji ljudje polegli po konjskih odejajah, jaz pa sem šel le pod križ, da pri Kristusovih nogah molim navadno večerno molitev in se pripravim Njegovemu usmiljenju. Mislil sem pa, da bo moja molitev tem bolj milostno sprejeta, ker mi je dan minil v delu in pri takih dejanjih, ki sem si jih želel v zaslugu.

Cesto se utrujenemu vojaku primeri, da večerno molitev začne in pri tem zaspi. To se je tudi meni pripetilo. Dragonci, ki so me videli, kako sem klečal z glavo, oprt ob križ, so si mislili, da sem se zatopil v pobožno premišljevanje, pa me ni hotel nobeden izmed njih motiti. Moje oči pa so se takoj zaprle in čudne sanje so prišle nadme od tega križa. Ne rečem, da sem imel

prikazen, ker sem bil in sem nevreden, pač pa sem v trdnem spanju videl, kakor bi bil buden, vse trpljenje Gospodovo... Ko sem torej videl stisko nedolžnega Jagnjeta, se mi je srce omečilo, solze so mi tekale iz oči in obšla me je neizmerna žalost: 'Gospod,' pravim, 'glej, imam pest dobrih dečkov. Če hočeš videti, kaj je naša konjenica, pokimaj samo z glavo in jaz ti te grube, tvoje rabiše, v trenutku raznesem na sabljah.' Komaj pa sem to rekel, mi je vse izginilo izpred oči; ostal je samo križ in na njem Kristus, ki je točil krvave solze... Objamem torej podnožje svetega drevesa in tudi ihtim. Kako dolgo je to trajalo, ne vem; ko pa se po tem nekoliko pomirim, rečem zopet: 'Gospod, Gospod, kakaj si vendar sredi zakrknjenih židov učil svoj sveti nauk? Če bi bil prišel iz Palestine v našo ljudovlado, bi Te mi gotovo ne bili pribili na križ, ampak bi Te bili hvaležno sprejeli, z vsem dobrim obdarili in Ti dali domovinsko pravico, da bi tem bolj pomnožili Tvojo božjo slavo. Cemu nisi tako storil, o Gospod?'

Po teh besedah sem dvignil oči kvišku — v snu se je vse to godilo, pomnite, gospóda — in kaj vidim? Naš Gospod, glejte, me strogo pogleda, namrši obrvi in odgovori izmenada z močnim glasom takole: 'Malovredno je zdaj vaše šlahfanstvo, ker ga je za časov vojne lahko kupila vsaka reva; pa pustimo to! Vredni ste drug drugega vi in razbojništvo, a eni in drugi ste hušji od židov, zakaj vi me vsak dan pribijate na križ... Ali mar nisem zapovedal, da morate ljubiti tudi sovražnike in odpustiti krivice, vi pa si drug drugemu trgate drobovje kakor stekle zveri. Jaz pa trpim neznošno muko, ko to gledam. Pa ti sam, ki si me hotel rešiti in me potem povabil v ljudovlado, kaj si storil? Glej, tu leže mrtva trupa okoli mojega križa in kri mu je obrizgala podnožje, in vendar so bili med njimi nedolžni, mladi dečaki, ali zaslepljeni ljudje, ki niso imeli nobene razsodnosti in so šli za drugimi kakor badaste ovce. Ali si mar imel usmiljenje z njimi, ali si jih

mar sodil pred smrtjo? Ne! Ukazal si jih vs pomoriti in si še mislil, da mene s tem razveseliš. Zares, nekaj drugega je karali in kaznovati tako, kakor oče kaznuje sina, tako, kakor starejši boti kara mlajšega, nekaj drugega pa maščevati se, se postaviti človeka pred sodišče, ne poznati mere v kaznovanju in grozovitosti. Tako daleč je prišlo, da so v tej deželi volkovi bolj usmiljeni od ljudi, da trava potli krvavo roso, da vibre ne vejeje, ampak vijejo, da teko reke solz in steranju ljudi, roke k smrti in kličejo: 'Naše pribežališče!...'

'Gospod,' sem zaklical, 'ali so oni boljši od nas? Kdo je počenjal največje grozovitosti? Kdo je vodil pogane v deželo?'

'Ljubite jih, tudi kadar kaznujete,' je odgovoril Gospod, 'in tedaj jim padne mrena z oči, zakrknjenost izgine iz src in moje usmiljenje bo nad vami. Sicer pride čez vas tatarski naval in zasunji vs in nje — in morali boste služiti sovražniku v mukah, v zaničevanju, v solzah prav do dneva, ko boste drug drugega vzljubili. Če pa boste v razgizenosti prestopili mero, tedaj ne bo usmiljenja ne za ene ne za druge in pogani zasede to zemljo za veke vekov!'

Odrevenel sem, ko sem slišal take napovedi in dolgo časa nisem mogel spregovoriti besede, potem bele sem se vrgel na obraz in vprašal:

'Gospod, kaj naj storim, da zbršem svoje grehe?'

Na to je rekel Gospod:

'Pojd, ponavljaj moje besede, glas ljubemli!

Po tem odgovoru so izginile moje sanje. Ker pa je noč poleti kratka, sem se zbudil že ob svitanju in sem bil ves z roso pokrit. Pogledam: glave ležijo v krogu okoli križa, le posinele so še. Čudno, včrjav me je ta pogled veselil, danes me je obhajala groza, zlasti ko sem zagledal glavo nekega dečaka, ki je imel morda sedemnajst let in je bil nenavadno lep. Vojakom sem ukazal trupla dostojno pokopati prav pod tem križem in posihmal — sem bil drug človek.

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 14. septembra: 18 Operni trio. 18.40 Slovensčina za Slovence. 20 Šrnel kvartev »Murček«. — **Petek, 15. septembra:** 13.20 Slovenska glasba. 18 Ženska ura. 20 Koncert moškega zbora »Sloga«. — **Sobota, 16. septembra:** 18 Za delopust. 18.40 Pogovori s poslušalci. 20 O zunanji politiki. 20.30 Jože Vombregar: Polet na lunu ali Čudoviti sen Jaka Smodlaka (slušna igra). — **Nedelja, 17. septembra:** 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 9.45 Verski govor. 10 Koncert. 11.30 Veseli kvartet in Bežigradski pevski zbor. 17. Kmetijska ura: Kolobarjenje in pridejki. 17.30 Prešerni fantje igrajo. — **Ponedeljek, 18. septembra:** 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 18 Zastrupljena v obratih in obratih. 20 Domača zabava. — **Torek, 19. septembra:** 18 Pester spored Radijskega orkestra. 18.40 Stanovanjsko vprašanje. 20 Koncert na dveh harmonikah. 20.45 Koncert Radijskega orkestra. 22.15 Smospēvi. — **Sreda, 20. septembra:** 18.40 Zanimivosti iz ribarstva. 20 Veseli godci. 21.15 Klavirski koncert.

liščinah in razmerah delujeta tukaj fantovski odsek in dekliški krožek našega prosvet. društva. Po končani ljubavki in prostih vajah je imel g. Terseglav juko lep, ognjevit govor na mladino in na vse občinstvo, ki je za napetostjo poslušalo in burno odobraval vsa izvajanja g. govornika, ki je poudarjal posebno neustrašeno katoliško prepričanje, ki ga naj kaže v naših razburkanih, versko mlatah časih naša katoliška mladina. Govorniku naj bo na tem mestu izrečena najiskrenejša zahvala za prelepe nauke. Vršila se je potem ljudska veselica in neumorno igrala trebanjska godba, kateri vsa čast in hvala. — Zadnje tedne napeljujejo delavci električno žico še v bližnje sosednje vasi, kamor lansko jesen ni bilo časa. Električno luč so dobile tudi hiše v neposredni bližini železniške postaje. Železniška uprava se tem potom vladno prosi, da tudi ona oskrbi železn. postajo Mirna peč z električno razsvetljavo, ker je zelo potrebna in naj zginjejo stare petrolejske svetilke, da se postaja ne bo nahajala v egiptovski temi. — Klanec na banovinski dovozni cesti proti železniški postaji kriči že kakih 30 let za preložitve, a nihče tega glasu ne

lišli ali pa slišati nočejo. Skozi vse leto in dan, bodisi v lepem ali grdem vremenu, vozijo voznički težko naložene tovorne vozove lesa in drugih predmetov na postajo, kako trpinčenje za živino na tej cesti in tudi muka za ljudi. Kaj naj rečemo o tem klanecu v hudi zimi, ko vse pomrzne, kar je še bolj nevarno za živino in ljudi. Skrajni čas je že, da se ta sredajevski klanec enkrat uredi. — Naša šola tudi kriči po novi stavbi. Otrok je vsako leto več, prostorov pa manjka. Letos smo dobili zaradi prevelikega števila otrok še en nov razred, tako da imamo 6 razrednic s 4 paralelkami, z drugimi besedami: 10 učnih oddelkov. Nekaj posebnega na tej šoli je to, da imamo 9 učiteljev, pa samo enega učitelja v osebi šol. upravitelja. Že več ko deset let prosimo bodisi krajevni šolski odbor bodisi županstvo, župni urad in dr., da bi višja šolska oblast nastavila vsaj še eno moško učno moč na šoli, ako ne več, toda vse zastoj, samo ženske učne moči nam rinejo na to ubogo šolo. Letos smo pričakovali, da dobimo učitelja za novi razred, a glej čudo, zopet je učiteljica imenovana. Za disciplino v višjih razredih potrebujemo nujno moško učno moč, ki bo počevala dečke tudi v kmetijstvu. Zato še enkrat javno prosimo višjo šolsko oblast, dajte nam vendar vsaj še enega učitelja, t. j. moško učno moč.

Dolenjske Benetke. Za desetletno delo našega g. župnika med nami se nismo nič javno pokazali. Naj bi pa duhovnih darov bilo čim več. — Država je odklovala z redom Jugoslovanske krone V. stopnje med drugimi tudi našega g. dekana Franca Goloba, ter našega župana g. Jožeta Likarja. Obema odlikovancema iskreno čestitamo tudi farani in občani. — Po večno plučilo k Bogu je odšla Marija Šleh iz Malene. Večni mir! Ostalim pa bože tolažbe.

Studenc pri Sevnici. Oni četrtek je gorelo na Gornjih Impoljih pri Martinu Kovaču. Zgorzel mu je pod, kašča in kozolec. — Kljub lepim nadam, da bomo dobili nekaj dinarjev za sadje, kaže, da smo se varali. Vse kaže, da bo grlo mokro, žep pa suh.

Št. Andraž pri Velenju. Četudi smo se bali, da bo letos primanjkovalo krme za živino, ker je otava od začetka zelo slabo kazala, ji je dež v zadnjih dneh še vendar toliko pomogel, da se je začela naglo popravljati v rasti. Zato pa je letos košnja otave tudi nekoliko kasnej, kakor druga leta. Se s seneno košnjo so še nekateri hvalili. Sicer pa so mnogi gospodarji

in fant je zgrmel kakih 15 metrov globoko na trda kamenita tla, kjer je oblegal nezavesten in kmalu nato izdihnil. Pokojnega mladeniča je čislala vsa okolica. V soboto pa smo spremlili k večnemu počitku 61 letno Antonijo Brodar z Dobrave. Ponesrečila se je pri obiranju cimbar na podstrešnem hodniku, kjer je pritegnila vejo bližnjega drevesa. Ograja, na katero se je naslonila, se je zlomila in žena je omahnila in tla in dobila hude notranje poškodbe. Skoraj 30 dni je ležala nepremično kakor v omedlevici ter se borila s smrtjo. Večni mir in pokoj!

Blagovica. Pred tedni je »Domoljub« poročal, da je Hranilni in posojilni dom v Ljubljani prodal dve največji domaciji v Blagovici: Mlakarjev in Piskarjev. V torek smo na občni zbor tukajšnje Hranilnice in posojilnice zvečala, da so morali Hranilnici plačati poroki — sorodniki — za Mlakarja 200.000 din, za Piskarja pa 50.000 din. Svoje politične prijatelje iz Ljubljane sta vknjižila Mlakar in Piskar pravzapravo na varna mesta pri svojih posestvih in tako so sorodniki-poroki pri Hranilnici prišli v nesrečo. Izguba raznih privatnih upnikov pri Mlakarju pa dosega tudi nekaj stotisočakov. Ljudje so vsi veseli, ker sedaj v bližini ni nobenega liberalnega veljaka več, ki bo mogel narod spraviti v podobno nesrečo.

Raka pri Krakem. Zdej, ko so zaradi popolnega zastoja v sadni trgovini, na vseh koncih in krajih hiteli z graditvijo novih sušilnic, je zopet bolj ko sicer stopilo v ospredje tako nujno vprašanje: pocenitev cementa. Ze se je o tem pisalo in govorilo, pa objubljaljo, toda cena cementa je ostala. Prosimol!

Brusnice. Dne 29. avgusta se je od nas poslovila učiteljica gđ. Danica Kiferle. Milo nam je bilo za njo, kar splošno se je čulo: »Skoda jo je.« Rada je prirejela za otroci ljubke igrice, lepo je vzgajala mladino. Bila je odkrita, prijazna, srčno dobra in usmiljena do revežev in bolnikov. Naj ji Bog stotero povrne, kar je tu dobrega storila. Vedno jo bomo imeli v dobrem, nepozabnem spominu in ji želimo vse najboljšo na novem službenem mestu v Ribnici.

Mirna peč. Dne 27. avgusta sta naš fantovski odsek in dekliški krožek priredila javni nastop s telovadbo in prostimi vajami, pri katerem je sodelovala godba prosvetnega društva iz Trebanje. Nismo pričakovali tako povoljnega uspeha pri telovadbi in prostih vajah naše vrle mladine, če pomislimo, v kakšnih oko-

Spočetka sem si včasih mislil: sanje varajo! Pa so mi vendar običajne v spominu in mi nekako vedno bolj prevzemale vse moje bistvo. Nisem si smel misliti, da je sam Gospod z menoj govoril, zakaj kakor sem že rekel: nisem se čutil vrednega, vendar pa se mi je morda vst, ki se mi je bila za časa vojne v duši pritajila kakor Tatar v travi, sedaj naglo oglasila in mi oznanjevala božjo voljo. Bel sem k apovedi: duhovnik je potrdil to mnenje. »To je očitno božja volja in opomba«, pravi, poslušaj jih, sicer bo slabo zate.«

Posihal sem zašel oznanjati ljubezen.

Toda tovarištvo in častniki so se mi v obraz smejali: »Ali si mar duhovnik,« so dejali, »da bi nam dajal nauke? Ali so mar ti pasji bratje malo neprijetnosti Bogu napravili, malo cerkva požgali, malo kričev oskrunili? Ali se naj mar zato vanje zaljubimo?« Skratka, nihče me ni poslušal.

Po beresotki bitki sem si torej nadel tole duhovniško obleko, da bi z večjim poudarkom oznanjal božjo besedo in voljo.

Več kot dvajset let delam to brez prenehanja. Ze so se mi lasje pobelili... Milostljivi Bog me ne bo za to kaznoval, da je bil moj glas daleč glas vpijočega v puščavi.

Gospodje, ljubite svoje sovražnike, kaznujte jih, kakor oče kaznuje, karajte jih, kakor kara starejši brat, sicer bo gorje njim, gorje pa tudi vam, gorje vsej ljudovladi.

Poglejte, kakšne so posledice te vojne in zagrizenosti brata proti bratu. Puščava je postala ta zemlja, gomile imam v Ušici za župljane, pogorišča so cerkve, mesta in vasi, a poganška sila narašča in raste nad nami kakor morje, ki se pripravlja, da požre tudi tebe, kamenčeva pečina.

Gospod Nenašinec je z velikim ganotjem povsaj govor duhovnika Kamnjanskega, tako da mu je pot stopil na čelo, potem pa se je sredi splošnega molka takole oglasil:

»Da so tu med kozastvom čestiti kavalirji, služi za zgled navzočni gospod Motovido, ki ga vsi

ljubimo in spoštujemo. Kar pa zadeva generalno ljubezen, o kateri je tako zgornjo govoril duhovnik Kamnjanski, priznam, da sem doslej živel v težkem grehu, ker je v meni ni bilo in se tudi nisem trudil, da bi jo imel. Zdej mi je častiti gospod nekollto oči odprl. Brez posebne milosti božje mi ta ljubezen ne bo prevzela srca, zakaj v njem nosim spomin na strašno krivico, ki vam jo hočem tu na kratko pripovedovati.«

»Napili se bomo česa toplega,« mu je segel Zaglota v besedo.

»Naložite še na ogenj v kaminu,« je velela Baša služabnikom.

— In v kratkem je nato stopil jasna luč razsvetlila obširno sobo in pred vsakega viteza je postavil služabnik vre pogretega piva. Vsi so takoj željno ponomčili vanj brke, ko pa so potegnili enkrat in dvakrat, je gospod Nenašinec zopet povzel besedo in govoril, kakor bi voz ropotal:

»Mati mi je na smrtni postelji izročila seairo v varstvo. Halška ji je bilo ime. Nisem imel žene ne otrok, zato sem ljubil to deklico kot punčico v očesu. Bila je dvajset let mlajša od mene in skoraj na rokah sem jo nosil. Smatral sem jo naravnost za svojega otroka. Potem sem šel na vojsko, njo pa je zajela orda. Ko sem se vrnil, sem tolkel z glavo ob steno. Imetje mi je za časa vpada propadlo, pa sem prodal, kar sem imel, poslednja konjsko opremo, in odpotoval z Armenci, da bi jo odkupil. Našel sem jo v Bahšisaraju. Bila je pri haremu, ne v haremu, ker je imela šele dvajset let. Nikdar ne pozabim trenutka, Halška, ko sem te našel, kako si me poljubovala na oči! Pa kaj! Izkazalo se je, da je bilo premalo, kar sem pripeljal. Deklica je bila lepa. Jehu aga, ki jo je bil ugrabil, je zahteval trikrat toliko! Hotel sem še sebe dati povrh. Tudi to ni pomagalo. Pred mojimi očmi jo je kupil na trgu Tuhaj-bej. Hiti nam preselavni sovrag, ki jo je hotel tri leta držati pri haremu, pozneje pa jo napravil za svojo ženo. Vračal sem se domov in si raval lase.

Po poti sem izvedel, da v nekem primorskem alusu (vasici) biva neka Tuhaj-bejeva žena z njegovim ljubljanim malim sinom Azijo. Tuhaj-bej si je držal po vseh mestih in mnogih vaseh žene, da bi imel povod počitek pod lastno streho. Ko sem jaz izvedel za tega sinka, sem si mislil, da mi kaže Bog zadnji način, kako bi rešil Halško. Takoj sem sklenil ugrabiti tega Azijo in ga potem zamenjati za mojo deklico. Toda sam nisem mogel tega storiti. Treba je bilo na Ukrajini ali na Dvijah poljanah sklicati žeto, kar ni bilo lahko, ker je bilo prvič ime Tuhaj-beja strašno v vsaj Rusiji, drugič pa, ker je on pomagal kozastvu proti nam. Vendar pa se vlačil po stepah ne malo molojev, ki gledajo samo na svojo korist in so za plen pripravljivi iti povsod. Teh sem zbral znatno krdo. Kaj smo prestali, dokler niso čajke splovale na morje, tega jezik ne dopove, ker se nam je bilo treba skrivati tudi pred kozastkim starginstvom. Toda Bog nas je blagoslovil. Azijo sem ugrabil in z njim znamenit plen. Pogon nas ni dognal in dospeli smo srečno na Dvije poljanje, odkoder sem hotel hiteti v Kamencec, da bi se takoj začel dogovarjati, posredovali pa bi tamojnji trgovci.

Razdelil sem ves plen med molojce, sebi sem pustil samo Tuhajbejevega otroka. In ker sem tako pošteno in dareljivo postopal z ljudmi, ker sem poprej z njimi doživel toliko prigod, ker sem s njimi vred umiral gladu in svojo glavo izpostavljaj zanje, sem bil uverjen, da bi vsak izmed njih zame v ogenj skočil, da sem si njih srca za vedno pridobil.

V kratkem sem se moral za to bridko porokiti!

Ni mi prišlo na misel, da oni lastne stamano na kose trgajo, da si razdele njihov delež na plenu, pozabljaj sem, da ti ljudje ne poznajo zvestobe, poštenosti, hvaležnosti, da so brez vesti...

* Tako so se nazivali kozaki.

Blagovno združništvo

I.

Združništvo je tista oblika vzajemnega sodelovanja, ki na najbolj posrečen način srečavja srednjo pot med liberalistično-individualističnim in kolektivno-boljševiškim oziroma fašističnim gospodarskim udejstvom. Zato se povsod, kjer odklanjajo prvo in drugo gospodarsko obliko, poseben poudarek daje združništvu, ki naj z varovanjem osebne lastnine in gospodarske svobode vendarle iče in uveljavi načelo medsebojne gospodarske pomoči in odvisnosti po pravem združnem načelu: »vsi za enega, eden za vse«.

V Sloveniji se je močno razvilo in ukoreninilo kreditno združništvo, ki je s svojimi številnimi hranilnicami in posojilnicami rešilo zlasti našega kmeta iz rok oderubov in mnogo gospodarskih in kulturnih dobrin ustvarilo po slovenski zemlji. Ta panoga združništva je po načinu svojega poslovanja in po načelu ustanovitelja Raiffeisena med najenostavnejšimi oblikami združnega udejstovanja; zato ni čudno, da se je pri nas — posebno po kmetih — skoro izključno uveljavila. Mnogo manj so se razvile druge panoge združništva, najmanj pa **blagovno združništvo**, ki je med vsemi najbolj zamotano in tudi najbolj riskantno. Vendar je treba tudi to stvar zadr. udejstovanja razviti in razširiti; z njim v zvezi bo napredovalo tudi produktivno združništvo, ki je neobhodna osnova za tehniški napredek slovenskega kmetijstva.

Vprašanje blagovnega združništva z kreditivno poslovanjem central je zelo pereče vlasti izza svetovne krize, ki jo — kakor navaja dr. J. Lavrič v svojem referatu »Naše

kmetijstvo in svetovno gospodarstvo« — potisnila cene kmetijskim proizvodom, zlasti živini, daleč pod cene industrijskih produktov, ki jih kmet mora kupovati. Statistični podatki kažejo, da je bila razlika v cenah po primerjavi s letom 1926 (= 100), l. 1932 56 : 66, l. 1933 57 : 70, l. 1934 55 : 67 itd. Toda te številke (uradne) niso točne, ker so obojne cene računane na debelo, dotim kmet pridelke prodaja po ceni na debelo (en gros), ki je nizka in se gibčno menjava — zlasti navzdol —, kupuje pa industrijske in druge potrebitine po na drobni (en detail) ceni, ki je mnogo višja od en gros cene in razmeroma ustaljena.

Zato so prej navedene razlike za toliko višje, kolikor zaslužijo vsi oni, ki blago posredujejo. Z ozirom na to bi bil in mora biti glavni namen blagovnega kmet. združništva ravno 1. v čim večji izravnavi cen med kmetijskimi in industrijskimi pridelki; 2. v kontroli in izboljšanju kakovosti obeh vrst proizvodov, tako kmetijskih z ozirom na zahteve trga, kakor industrijskih z ozirom na zahteve kmetijskega gospodarstva, končno pa tudi 3. v usmerjanju naše kmet. produkcije z ozirom na potrebe domače, pa tudi izozemske potrošnje.

Vprašajmo se, ali je pri izravnavi cen možno dočeti tolikine uspehe, da bi bila že samo z ozirom na to utemeljena zahteva po blagovnem združništvu. Nekateri narodni gospodarstveniki to zanikajo, z utemeljitvijo, da urejeno združno poslovanje nima nič manjših rezijskih stroškov kakor trgovec, ampak celo večje in da je zato pričakovati le majhnega ali pa sploh nobenega učinka z ozirom na cene. Poleg tega poudarjajo nediscipliniranost združnikov, ki kupujejo pri zadrugah le nekaj predmetov, zlasti takšnih, pri katerih ni zaaluzika. Če bi šlo zgolj za cene, bi bilo to stališče zares upoštevanja vredno, vendar je treba takoj dodati, da ima vsaka blagovna zadruga v svojem področju veliko nalogo in tudi možnost, da cene regulira in s tem vsaj posredno koristi ne le članstvu, marveč celotnemu prebivalstvu.

Druga nič manj pomembna stvar, ki jo more uspešno reševati le organizirano bla-

NOVI GROBOVI

n Kadar pa smrtan kosa kes!... V Mokronogu je za vedno zatisnila oči posestnica Ana Lindič roj. Dolensek. — V Šoštanju je odšla v večnost soproga šol. upravitelja v p. Marija Smolnikar roj. Venišnikar. — V Mariboru so djali v grob soprogo šol. sluge v p. Rozalijo Homer roj. Lepej. — V Celju so spremlili k večnemu počitku Minko Trampuž roj. Gauter. — Na Vrhniki je mirno v Gosposodu zaspala Marija Hodnik roj. Rožman. — Na pokopališču v Vojniku so djali v grob posestnika Ivana Svetca. — V Celju je umrla davčni uradnik Jože Gerkman. — V Velikih Zabljah na Goriškem je na veke zatisnil oči posestnik in gostilničar Josip Vrtovec. — V Ljubljani so umrli: optik Franc P. Zajec, mati bivšega ministra in vserr. prof. Gecarja Marija Gosar, soproga orož. nar. v p. Lina Legat, rez. kap. II. razr. Stanislav Palock, Majdica Novak in trnovski župnik g. Janco Cegnar. Naj počivajo v miru!

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrolisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

govno združništvo, je pa velik vpliv taktičnih zadrug na kakovost blaga, bodisi kmetovih potrebitin, bodisi njegovih pridelkov. Kmetijskih blagovnih zadrug si ne predstavljamo kot navadnih podeželskih »štacun« ali »grajlarij«, ki se bavijo z drobno špecerijo, marveč kot učinkovite posredovalke za vse predmete, ki jih kmet v svojem gospodarstvu (vključno sveda gospodinjstvu) potrebuje in za vs pridelke, ki jih kmet v svojem gospodarstvu proizvaja. Vendar leži glavni in osnovni pomen tega združništva — v nasprotju z navadnim t. zv. konsumnim — v posredovanju nakupu in prodaji) glavnih kmetijsko-gospodarskih predmetov, kakor so n. pr. prodaja sadja, krompirja, fižola, živine, prašičev itd. in nakup n. pr.: semenja, gnojil, galice, moč nih krmil, cementa itd.

V tem je jedro kmet. blagovnega združništva in v tem ima svoj veliki pomen in smisel. Iz tega posredovanja pa nujno sledi prevladna še nadaljnja naloga tega združništva: da namreč, varujoč koristi svojega članstva, skrbi za kvalitetno blago, ki ga kmet potrebuje (n. pr. pri gnojilih odstotke, pri semenju n. pr. dobro kaljivost, pravo mešanico itd.) in od katerega odlične kakovosti je v veliki meri odvisen uspeh kmetovanja; na drugi strani pa z načrtnim delom pri vnovčevanju kmetijskih pridelkov vpliva na kakovost teh pridelkov in tako dviga kvalitetno produkcijsko stanje našega kmetijstva.

Ne nazadnje je dobro razvito in močno ustaljeno blagovno kmetijsko združništvo oči usmerjevalec kmetijske produkcije, ki jo ima naše kmetijstvo napredaj, kateri uravnava smotrno pridelovanje oseb in taktičnih kultur, ki v danih razmerah nudijo največ možnosti za ugodno prodajo.

Vse te važne naloge uvidevamo vsi in enoglasna je danes zahteva slovenskega kmeta po blagovnem kmetijskem združništvu. V tem smo si na jasnem in zato vse, kar je do sedaj povedano, neče biti dokazovanje, da je in zakaj je blagovno združništvo potrebno, marveč hoče le poudariti bistveno stran te vrste združnega udejstovanja, ki naj služi za podlago onemu, kar bomo v naslednjem obravnavali.

(Nadaljevanje prihodnj.)

NAZNANILA

n Prosvetno društvo v Ajdovcu priredi v nedeljo, dne 17. septembra prosvetni tabor febrerberskega okrožja, združen z blagoslovitvijo Gnidovečevega doma. Ob 6 budnica, ob tričetrt na 9 sprejem gostov, ob 9 sv. maša ljubljanskega knezoškofa dr. Rožmana, ob 10 odkritje spominke plošče, nato blagoslovitev Gaidovečevega doma. Ob 2 popoldne telovadni nastop ljudska veselica, bogat srečolov itd. Vljudo vabimo!

n V kmetijsko-gospodinjški šoli Ubogih loških sester d. N. D. v Zireh nad Skofjo Loko se bo 15. oktobra pričel šestmesečni kmetijsko-gospodinjški tečaj. Učenke, ki žele obiskovati to šolo, naj se priklase do 30. septembra pri vodstvu šole v Zireh.

Šmeli nanes skrčiti število živine, ker so se bel. da bi jim na pomlad ne zmanjkovalo krme. Kakor pa je sedaj otavina košaja pokazala, bo ta strah marsikje neupravičen. Mnogo bo namoestila tudi paša, ki dobro poganja in bo izajala, ako bo vreme ugodno, lahko pozno v jesen. Pa tudi ajda je lepo cretela in naši čebelarji so z zadovoljstvom prisluškovali šelenja čebel po cretočih ajdovih, ki so jim obetalo, da bodo v jeseni vendarle nekaj astočili.

Revte. Umr! je vrli kmečki gospodar Anton Križaj. Slava njegovemu spominu in mir njegovim duši! — V nedeljo 3. septembra je bilo 25 mladih deklet sanovo sprejetih v Marijino družbo. — Obiskal nas je izseljenški duhovnik g. Janez Kalan. — Za nedeljo 24. septembra smo povabili g. Ludvika Puša, da nam predava ob 3 popoldne o važnih kmečkih vprašanjih. Pričakujemo veliko udeležbo.

Št. Jurij pod Kamom. V večnem počitku smo položili Doliaček Marijo iz Boršč. — Letino smo imeli boljko kot smo mislili. Žita in sadja je več kot smo pričakovali. — Bog daj ljubi mir!

Metlika. Ko je popravljaj električni vod 3 letaj Lipaj iz Metlike, je padel na tla in je bil takoj mrtel. Naj počiva v miru! — Letos bo začetek trgatve 2. oktobra. Tako je odločil občinski odbor Metlika-okolica. Vinarstva zadruga se že pripravlja za trgatve. Pred nekaj dnevi je zopet dobila dva nova sode, katerih vsak drži tež 100 hl. Sedaj isaa v kleti kar 8 takih velikansov, dobila pa bo v kratkem hidrovlavno prešo na električni pogon. Zadruga se lepo razvija in si pridobiva vedno novih odjemalcev. — Sadje je tudi odlično obrodilo, posebno slive in hruške. Slive so tako polne, da se veje kar lomijo pod težo, pa kaj, ko pa nimajo cene. Zvrhan mernik plačujejo 9—10 din. — Vas Lokvica si je ustanovila sadjarsko podružnico in si bo zgradila s pomočjo banke uprave sodobno sušilnico. To bi bilo posnemanja vredno tudi za druge vase.

Sukno kamgarn volнено svila platno flanel barhent tkanine

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH
NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

STALNO *Stennecki*
CELJE 19

VZORCI IN CENIK ZASTONJ

Naše škodljive rastline

K ščavnicam, o katerih smo začetli govoriti, ko smo opisali kislico, spadajo tudi razni dresni, kot n. pr. njivski dresen, elakasti dresen, žgoči dresen, navadni dresen, pličji dresen, kačji dresen, o katerih bočemo govoriti danes.

Pomudimo se najprej pri žgočem dresnu, ki mu pravijo tudi drdes ali drnoselj. Žgoči dresen je enoletno želišče, ki raste rado po močvirju, v vlažnih jarkih in mlakulah. Njegovi listi so strupeni in vse njegovi deli žgočega okusa, zaradi česar mu pravijo žgoči dresen. Če ga živina zaužije, dobi krvavo močilo in drisko.

Njivski dresen ali drnoselj, drdes, redesen, urdeselj ima svoje ime, ker je po zunanji obliki podoben slaku. Je do 1 m dolg, listi pa so, kot pri slaku, piščasti. V grozdih zbrani cvetli sede v pazduhah listov.

Najdemo ga med žitom, kjer ovija žitne bili in povzroča čisto poležavanje žita. Pa tudi med drugimi rastlinami nastopa, jih ovija, motava in veže v čudno goščavo.

Skrbeti je za čisto setev.

Podpuno ali trusjavec, tudi moljavec, svinjska muljava, trdina, norava, pesnica, pogača, rakovica, svinjska kasa, svinjske pogače, vrbrica, kačja solata, so znana imena za prav tako znano rastlino, ki ima nizko, ležečo steblo, s katerim prepreza in prerazčira pota, dvorišča in obdelano zemljo. Listi so kratkopeceljavi, jajčasti, celorobi. V njihovih pazduhah sede drobni, zeleni cvetli.

Prištevamo ga najnavadnejšim plevelom, ki napravi na obdelani zemlji precej škode. Zato velja tudi tu skrbno iztrebiti vse okoliščine, da li rastlina ne pride na njivo. Tam pa skrbi za čisto setev, pa tudi skrbno izpulji in izruj vsako rast plevela v začetku, dokler se dobro ne razvije.

Navadni ali breskvolistni dresen ima do en meter visoko, rdeče nadahnjeno steblo s suličastimi listi, ki imajo večkrat črne pege. Skornjice so cevaste in obdajajo steblo. Plodčki so črni, srčasti in na beh straneh stlenjeni.

Raste po obdelanem svetu in je močno razširjen. Često ga najdemo med delajo in travami. Odstrani ga kot njivski dresen.

Kačji dresen ali koren, tudi gadji koren, kačja korenina, mnenjak, sklepnik, je do en meter visoka rastlina, ki nosi na koncu stebela klas belorodečih cvetov. Listi so valoviti. Globoko v zemlji teži kot kača zavita korenika, ki je na prerezu bledordeča.

Ker posušeni listi razpadajo v prah, je za hrano živini brez pomena. Pač pa ga uporabljamo prav tako kot pličji dresen v zdravilstvu, zlasti domačem. Veebuje namreč precej škodljive in škroba. Posebno pride v poštev pri driski in krvavenju v črevesju.

Iz družine metlik ali metel, h katerim spadajo tudi pesa, špinac, in druge sorodne vrtno rastline, hočemo opisati nekatere, ki nastopajo kot nadležni pleveli.

Med vsemi tega rodu je najnavadnejša bela metlika ali metla, beli kozji rep ali pasje zelje, ki je znana kot njivska plevel. Imenuje se metlika ali metla, ker se zdi, kot bi izmed nižjega zelenja štrlele metle v zrak.

Bela metlika je do 1 m visoko zelješče, s močno koreniko v zemlji, z robati, golim, zelenim ali belkastordečim stebлом, na katerem štrle veje kvišku. Listi so premenjalni, pa zelo

nestalne oblike. Dočim so spodnji jajčasti, celorobi, nepravilno na širi ogle nategajeni, so drugod narobčani, včasih spredaj topi, včasih priostreni; višje stoji listi so suličasti, celorobi in enostransko nategajeni. Vse zelješče je posuto z nekimi belimi prahom.

Živina ga rada žre in v vojnem času so tudi ljudje pripravljali iz njega hrano.

Najdemo ga povsod, kjer je v zemlji veliko hranilnih snovi. Je pa zelo nadležen plevel, zato ga je treba z njiv odpraviti. Najeostavnejši način je, spomladaj pobrali vsa metlika, ki je prerasla nizko rasti. Posebno rada se naseli med krompirjem.

Slično je ravnati z zeleno metlo ali metliko, z mnogosemensek metlo ali mnogosemenskimi kozjim repom, ki raste na obdelani, pa tudi na pustih zemljeh.

Od pravkar opisane metle se razlikuje slednja po tem, da je precej nižja, ima steblo golo, nepravilno robato in ob vejah nekoliko odebeljeno. Najlažje jo odpraviti, če izruješ vsako, ko lo ugledaš.

Neprava metla ali nepravi kozji rep raste ob plotovih, ob mejah in po grobljah. Steblo ima zeleno pa tudi močno vejnato. Listi so pecljati, srčasti, priostreni. Spodnji so celi ali včasih krpaasti.

Tudi siva metla je nadležen plevel, ki se ga je treba z vsemi sredstvi otepati. Prav tako trpežni ali smrdljivi kozji rep, ki ga prištevamo vrtnim pa tudi poljskim plevelom. Ima velike trikotne, puščičaste celorobe, valovite, plitve nazobčane liste.

Po plodovih metlikam slične so lobode ali lehode, med katere spada vrtna loboda, ki jo goje tudi po vrtovih, zaradi zelenja, ki ga uporabljajo za špinac. Prav neprijeten gost je ta rastlina med okopavinami, ki jih hitro preraste. Da se je znebiš, je treba rastlino odstraniti s koreninami, nikakor pa ni dovolj zasuti jo, ker se praline skozi zemljo.

Njej podobna je navadna loboda, ki je po naših njivah prav navaden plevel. Da se jo znebiš, ravnaj kot smo povedali pri vrtni lobodi.

Strupene in užilne gobe

Zanesljivih znakov za takšno razlikovanje ni! Popolnoma napačen (že skoraj 2000 let star) je nauk, da je strupena vsaka goba, ki preprežana ali pretrgana počrni ali pomodri; nadalje vsaka goba, ki izceja mleko (sok) in tudi vsaka goba, ki med kuhanjem ali praženjem počrni srebrno žlico ali žebulo. Edino pri eni skupini gob (golo-bice, lat. russulae) je zanesljivo, da so užilne vse, ki so surove sladkega okusa, dočim so strupene ali vsaj neužitne vse golobice, ki surove na jeziku zapečejo ali zagrenijo. Brez skrbi prevečimo košček vsake gobe, nato pa izpljujemo. Pri vseh gobah velja splošno načelo: strupene, sumljive ali vsaj neužitne so vse gobe, ki so slabega, zoprnega omotnega in grenkega okusa ali neprijetnega duha. Izjemo pa dela najnevarnejša strupenjača strupeni kukmak (lat. amanita phalloides), ki ni prav slabega duha in okusa (okus po surovem krompirju), a je smrtno nevarna. »Trg liste.

Vzhodni dan v Stični

Dne 17. septembra, na praznik Zalostne Matere božje, se bo vrtil v Stični »Vzhodni dan«, posvečen molitvi in delu za krščanski Vzhod, posebej pa za katoličane, naseljene med drugoverci v naši državi. Ob tej priložnosti se bo vrtil v Stični shod vseh dekletskih Marijinih druž iz dekanije Smarje.

Spored:

Ob 10 dopoldne sv. maša z ljudskim petjem. Med sv. mašo bo pridigal o krščanskem Vzhodu in cerkveni ednosti g. predsednik Apostolstva sv. Cirila in Metoda univ. prof. dr. Andrej Snoj.

Po sv. maši bo v dvorani skioptično predavanje o češenju Matere božje na krščanskem Vzhodu.

Popoldne ob pol 2 v cerkvi sv. rožni venec. Ob 2 bo cerkveni govor g. župnika Kogovška: »Marija — mati cerkvene edinosti. Po govoru molitve za cerkveno edinstvo iz knjižic, ki jih je izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda in pete litanije Matere božje z blagoslovom. Po litanijah bo zborovanje na dvorišču, kjer nam bo g. magr. Viktor Zakrajšek, kapitularni vikar ekopljanske škofije, govoril o naši diaspori; to je o katoličanih, zlasti slovenskih dekletih, razkropljenih po naši državi med drugoverci, in o tem, kaj smo dolžni storiti, da se naši ljudje vervo in pravno ne izgube.

Po zborovanju na prostem se bo po možnosti ponovilo skioptično predavanje o češenju Matere božje na krščanskem Vzhodu v dvorani za tiste, ki bi se ga ne mogli udeležiti dopoldne.

Vsa dekleta — članice Marijinih druž — ste prav lepo povabljeni, da se velevažnega shoda gotovo udeležite, če bo lepo vrem, tudi z družbenimi zastavami, ter že dopoldne prihitite na božjo pot k Zalostni Materi božji v Stično. Poskrbljeno bo, da boete lahko po nizki ceni dobile mrzel prigrizek. Shod se bo vrtil ob vsakem vremenu.

Posebej vabimo vse prečastite škofovo voditelje Marijinih druž, da se Vzhodnega dne v Stični gotovo tudi osebno udeležite. Po popoldanskem zborovanju bomo imeli škofovo duhovniki poseben razgovor o podrobnem delu za ACM in diasporo.

Škofijsko vodstvo
Apostolstva sv. Cirila in Metoda
za ljubljansko škofijo.

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA«, JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICE UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILCE LISTA NA OGLED.

DROBTINE

450-letnica krompirja. Letos je 450 let, odkar pozna Evropa kruh malih — krompir. Leta 1596 so ga prinesli s seboj iz južno-ameriške države Peru, ali angleški raziskovalci ali pa španski dominikanci. Dolgo se krompir v Evropi ni mogel udomačiti. Še v 18. stoletju so se francoski kmetje dobesedno puntali proti hudičevemu jabolku, kakor so krompir imenovali. Rajši so trpeli v suhih letih lakoto. Šele ministru Parman-tieru se je posrečilo udomačiti ga. Nekoč se je pojavil v Parizu s šopom drobnih krompirčkov v gumbnici in s svojo kričavo reklamo prepričal kralja o koristnosti zemeljskega jabolka. Ob smrti je izjavil, da je bila zmaga krompirja v Evropi njegova največja zmaga. Danes ga pozna in ceni sleherni evropski dom.

Nekaj za naš šenski svet. Glicerin ima lastnost, da se navzame duha cvetk, ki jih namočiš v njem. Če imaš cvetke namočene nekaj dni in izvleček precediš, imaš dober domač parfum. — Perilo lepo pobelimo z vodo, kateri smo primešali plavila, dve žlici močnega špirta in dve žlici svetlega terpentinovega olja. — Terpentinovo olje v vodi beli porumenelo perilo. — Kani v olje nekaj zrn soli in ne bo postalo žarko. — Stekla nikar ne umivaj na soncu, ker postane hrapavo in megleno. — Še nekaj za one, ki ne prenesejo avtomobilne: Pred vožnjo pomoči ruto v rum ali francosko žganje in položi na trebuh, pa boš vožnjo dobro prestala.

ZA DOBRO VOLJO

Pozvonilo je na vratih in gospa je odprla, zunaj pa zagledala mladega človeka s aktovko v roki. »Trenutek samo,« je hitel agent, ko je hotela gospa zapreti. »Jaz nisem noben zavarovalni agent, niti vam ne nameravam prodati kakih toaletnih predmetov, ali morda nogavice, niti kuhinjskih potrebščin, ali celo knjige, ne, kaj še.«

Vrata so se nekoliko več odprla: »Tudi nisem zastopnik kake trdve a šivalnimi stroji, ne prodajam gramofonov, in ne mislite, da vam mislim ponuditi v nakup radio aparat.«

Vrata so se še bolj odprla. »Ne pobiram nobenih zastarelih plačilnih obrov, tudi ne hodim s nabiralno poklo v dobrodelne namene, ker moram paš sam gledati, kako se bom preživel.«

Gospa je odprla vrata na stežaj. »Tudi vas ne nameravam pregovoriti za vstop v kako politično skupino ali strokovno organizacijo.«

»Ja, kaj pa potem prav za prav hočete?« je vprašala gospa.

»A — hm — ja, — vidim, da se zanimate za mojo stvar, morda imate kako fotografijo za povečanje?«

Igralec pikola neke mnogoštevilne godbe je vedno godrnjal čes, da je vedno nesrečen in zapostavljen. Nekega dne je godba igrala pred množico indijskih maharadžem, kateremu je izvajanje tako ugajalo, da je ukazal vse godbene instrumente napolniti z zlatom.

»No, ali nimam prav, spet sem zadnji, ker je moj instrument najmanjši.« Godbeniki so denar razsipali in nesmiselno zapravljali, posledica tega pa je bila, da so ob naslednjem nastopu zelo slabo igrali.

Maharadža se je strašno razjezil ter svojim služabnikom ukazal, da godbenikom stlačijo instrumente skozi goltance.

»Spet sem jaz tisti nesrečnež.« je ternal pikoliet, kajli moj instrument je edini, ki se bo res dal spraviti po glju.«

Učitelj je poklical predse Čavnarico ter ji predbacival, da njenega sina še dalj časa ni bilo v šolo.

Čavnarica: »Fant je star nad trinajst let in jaz mislim, da je dosti dolgo hlače trgati po šolskih klopeh.«

Učitelj: »Kaj, zadosti dolgo? Jaz sem se učil vse do 22. leta.«

Čavnarica je premerila učitelja od nog do glave: »Je že tako, gospod učitelj, nekateri smo bolj trde glave kot drugi.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljub« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Sadno stiskalnico

prodam Ogrin Albin, Pristava 22. Mengeš.

Kupim

in takoj plačam hranilne vloge članic Zadrudne zveze. Ponudbe z zahtevkom na upravo »Domoljuba« pod »Za gotovino«.

Zobna ordinacija

dentist-tehn Heric Ludvik, Kuršinci 34 pri Mali Nedelji. Izvršuje vsa zobozdravniška in zobotehnična dela po zmernih cenah. Informacije daje brezplačno.

Osem lepih prašičkov

sedem tednov starih, ima naprodaj Vehovec Miha, Voklo št. 68, pri Kranju.

Figo

za žganjekuho po znižani ceni sopot na zalogi. Fran Pogodnik, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 23.

Dekle ali fanta

sprejme takoj za pašo živine in pomoč na kmetiji Frano Vidic, Bled 66.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznane nizkih cenah si nabavite pri Preskerju - Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

Usnje

domačega izdelka nudi najugodnejše obrtnikom in kmetovalcem LAVRIO, usnjarna — St. Vid pri Stični.

Hlapec

za vsa kmečka dela sprejemem takoj. Plača po dogovoru. Cimerman Martin, Studenec št. 4, p. D. M. v Polju.

Pastirja

sole prostega. Isčem. Plača 100 din mesečno. Laverca št. 1 pri Ljubljani.

Hiše in hlev

v dobrem stanju prodam ali zamenjam za kakšno zemljo. Vodnikova cesta 107.

14—17 letni pastir

se sprejme. Naroba, Dalna vas 8, p. Laverca.

Pekovskega pomočnika

mrljasega, ki bi raznasal tudi kruh, in vajenca sprejme takoj pekarna Nik, Gorica, p. Golinik.

Hiša

in sadni vrt se proda za 25.000 din. Naslov v upravi »Domoljuba« pod 14777.

Stručnico

(Drehbank), se skoraj novo, in kamenit oglek za vošnjak po ugodni ceni prodam. Valentin Šilbar, Domžale, Ljubljanska 19.

Ne zamudite!

Za majhen denar je naprodaj več prvovrstnih šivalnih strojev, koles, otroških vozčkov in ogromno število vsakovrstnih drugih predmetov samo pri »Promet«, naspr. Križanske cerkve.

Kmetje!

Vaša stanovska organizacija je Kmečka zveza!

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek posimi. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10392

Najlepše darilo!

Barometer zazorji!

Krasno izdelan, velik 13x16 cm, kaže vreme 24 ur v naprej, patentiran, pošlje proti povračilu stroškov Din 5.— v zneskih

Barometer Ljubljana I poštni predal 18. Nešteto zahvalnih pism!

V natrpan avtobus je stopila močno rečna ženaka. Mali Francec je pocukal mamo: »Mama, ali je to tudi dama?«

»Pet, molči, sveda je.« ga je mirila mati. Fantek pa je glasno nadaljeval: »Saj sem va pravkar slišal, ko ste rekli napram očetu, kaj pa se ta meh pelje.«

Nagrobne spomenike

iz starega pokopališča Sv. Krištofa (ter nove spomenike) po niski ceni dobite dokler traje zaloga pri kamnoseku KUNOVAR FRANJO pokopališča Sv. Kriš, Ljubljana.

Okajen čičirčič se je primajal iz kavarna in ustavil taksi in sedel vanj.

»Kam pa, gospod?« je vprašal sofer.

»Kam — hik. Kolikaj časa — hik — pa ste — hik — že sofer?«

»Sestnajet let.«

»Sestnajet let — hik —, pa me še vprašate — hik — kam?«

»Gospod, jaz vendar vozim stotine gospodov naokoli, a vsak gre drugam!«

»Pa še — hik — mene tja peljite.«

Najboljše sredstvo proti bolezni vnetju (feri) in bolezni obotnost pri otrocih je zeliščeno mazilo

„OKAMA“

Nešteto priznanj od babic in mater. OKAMA mazilo čudovito ugodno in hitro deluje pri vseh in zastarelih reumat, opisthok, turk, kčih in drugih bolezni poškodovanih.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Glavna zaloga lekarna

mr. OBLAK, št. Vid nad Ljubljano

Gozje proti evratnikom in evratnicam je izdelal neki italijanski profesor, ki pravi, da so evratniki in kravate soprna francoska moda, ki italijanskemu duhu nič ne odgovarjajo. V duhu italijanskega izročila je »proč vrat brez komat«

Nov redni prašek

»REDIN« za prašiča. —

Vsak kmetovalec si lahko hitro in s malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje še 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zahvalnih pism.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo s malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—, Pazite pravi Redin, in Mostin se dobi samo s gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 12

Na deželi pa prodaja Redin vsaka trgovina.

»Domoljuba« stane 88 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Kosiček. — Za Jugoslovanske tiskarne: Jože Kramarik.